તારીખે મુલ્કે સોરઠ.

યાને

કીસ્સા

જી મંગરોલી શાહુકા

ઉર્દુ જબાન ઔર ગુજરાતી હરફોમેં

પબ્લીશર્સ.

બુકસેલર મહાદેવ રામચંદ્ર જાગુષ્ટે.

તીનદરવાજા—અહેમદાબાદ.

એડીશન ૫ મી. કાપી ૨૦૦૦.

અમદાવાદ—ધી નટવર પ્રિંટીંગ પ્રેસમા ભોગીલાલ નારણદાસ બોડીવાળાએ છાપ્યું.

હીજરી ૧૩૩૫—સને ૧૯૧૭

કિંમત રૂ. ૦-૪-૦.

તારીખે મુલ્કે સોરઠ.

૭૧૩૧

યાને

કીસ્સા

હાજી મંગરોલી શાહકા

દીલને મેરે કહા યું કુછ યાદ ખુદાકી,
પાવે તુ ફ્એઝ જીસસે તારીફ કર મોઅલી.
માલુમ નહીં કીસીકો તેરે સો ઇનતેહાકી;
શીરીં ઝબાં મુજહે દે તોફીક નેક રાહકી.
સુનયોરે કાન ધરકે જો કરની હુએ ખુદાકી,
ચારાં દેખો હીમ્મતકો હાજી મહુમુદશાહકી.
કુદરત તેરી બડી હુએ વાં નહીં કીસીકા ચારા,
સાહેબ તુ સચ્ચા કાદર રોઝીકા દેનેહારા.
નેકી બદી હુએ તુજહસે બંદા તો હુએ બેચારા,
પહોંચે નઝર નકીસકી થેહ ખેલ હુએ નીયારા—સુનયો.
કુદરત સતી બનાએ શમસો કમર સીતારે,
ચવદા તબક પલકમેં કુદરત સતી સંવારે.
કીજે કરમ તો આપના બખશેં ગુનાહ હમારે,
રાખેં શરમ દુનીયામેં મોહતાજ હુએં તુમ્હારે—સુનયો.
દાતાર તુ સચા હુએ ખાલીક સભી ખલકપર,
હજદા હઝાર આલમ જીન્નો બશર મલક પર.
કુનકે કહેસે સારા બન્યા અરઝો ફ્લકપર,
ક્યા નુર હુએ અલા નુર કુરબાનહું જહલકપર—સુનયો.
રબને લે નુર અપના એક દોસ્તકો બનાયા,
દીતી ઉસે નબુવત સરપર છતર ફીરાયા.
સાતોં તબક સંવારે મેરાજકો બુલાયા,
જીતને હુએ પયમબર ઉનપર ખતમ કરાયા—સુનયો;
અહમદ નબીકો હકને ક્યા મરતબા દીયા હુએ,
દોજગકી બાદશાહી શાહોંકા શાહ કીયા હુએ.
મીઠે નબીને હકસે બખશા ઉમત લીયા હુએ,
દેખો દરસ નબીકા શોરો શકર પીયા હુએ—સુનયો.

મેઅરાજકે સરકે તાજ તુમ્હીં હઝરતે નબીં,
હકને દીયા હુએ રાજ તુમ્હીં હઝરતે નબી.
હો સાહેબે મેરાજ તુમ્હીં હઝરતે નબી,
હમ આસીયોંકે રાજ તુમ્હીં હજરતે નબી—સુનયો.
બરહક નબીકે યારાં અબાબકર સાદેકીન,
ઉમ્મતકે વએ ગમખ્વાર ઉંમર મીર આદેલીન.
જમા કીયા કુરઆન વોહ ઉસમાન બીલયકીન,
દુલદુલ સવાર શાહ અલી હએદરે યકીન—સુનયો.
હઝરત અબાબકરપર લાયા સદક શીતાબ,
કુરઆનહું ઉન્હોંપર જો આદીલ ઉમર ખતાબ.
ઉસમાં ગનીકો દેખો જું ચંદ હુએ મહેતાબ,
બુત કાંપતે અલીસે હએબતસે ચડતી તાબ—સુનયો.
ઉમ્મતકી હએ ખુદાકી બીબી ફાતમા બુતુલ,
સરતાજ ઉનકે હએદર બાબા તો હએં રસુલ.
હકકી હએ મેહેરબાની ઉનપર સદા ખુસુસ,
બેહેતર હએં બીબીયોંમેં યું સાહેબે જુલુસ—સુનયો,
ફરઝંદ ફાતમાકે હસન ઓર હુસેન જવાં,
ઉમ્મત જો હુએ નબીકી ઉનપર યુ મેંહેરબાં.
કાસીમ અલી અબ્બાસ જું માહતાબે ખુશનુમાં,
બહેર તકી ઓર નકીકે કરો યાદ દીલરવાં—સુનયો.
મુસલીમ ઈમામ જાફરે મુસા અલી રઝા,
મએ દાને કરબલામેં હકને લીખી કઝા,
ઉનકો દીયા ખુદાને શહીદોંકા મરતબા,
મહેશરમેં કુફીયોકો મીલેગી સો યું સઝા—સુનયો.
અસકર અલી વ બાકર સાદીક હુએ શહીદ હએ.
હાતીમકી બાત ઉનકી કીયામત તલક કહી હએ.
મુનકર વે કુફીયોંકી હુરમત સભી ગઈ હએ,
લાનત ઉન્હોંપે હરદમ ઉમ્મતને યું કીઈ હએ—સુનયો.
મુસા ઇમામ કાસીમ અકબર હસન હુસેના.
સાચે હુએં ભાઈ મહેકી હકને રખે તવાના.
ફતહા જો જફત હનીફા કાફીર સાથ રવાના,

સવગંદ અપને ઉપર પાની કીયા હુએ ખાના—સુનયો.
મઝહબ હુએં ચાર બરહક આઝમ ઈમામ શાફી,
માલીક ઓર હુંબલી ખુબ સબ મુનકરોંકો કાફી.
ઉનકે તુફેલ મુજહકો બખશે ખુદા મઆફી,
ચારોકો સાચ બુજહું મઝહબ હમારા હનફી—સુનયો.
અવલાદ હુએ હસનકી મીરાં યું દસ્તગીર,
કાંધા દાયા નબીકો વોહ સાહેબે નઝીર.
પીરોંકે સર છતર હુએં હઝરત પીરાનેપીર,
મોહતાજ હુએં મુરીદાં સબ આસીયાં અસીર—સુનયો.
હકને બડા મરાતીબ તુમકો દીયા હુએ આલા,
ઝાહીર કીયા દુન્યામેં રોશન બડા ઉજાલા.
પીછે નબીકે તુમને ઇસલામકો સંભાલા,
હું મુંતઝીર દરશકા અએ સાહેબે કમાલા—સુનયો.
કરના મદદ હુમારી મહેબુબ શાહે અલમ.
ખાદીમકી સબહકીકત ઝાહીરહ એ તુમકો માલમ.
મુશકીલ તુમ્હીં કુશાહો બેશક ગરીબ હાલમ,
કરયો દફા બલાકો દુશમન હું ઝેરે ઝાલમ—સુનયો.
ગુજરાતકે મુલકકો તુમને ફતાહ કરાએ,
સબ કુફર ઝેર કરકે ઇસલામ દીં જગાએ.
નાદરકે મુલકમેં હાજી મહેમુદશાહ આએ,
ફરમાનસે નબીકે સબ કાફીરાં ખપાએ—સુનયો.
શેખ દીનને કહા યું કીસ્સેકો અબ ચલાઉં,
હાજી હુએ મદદ પર સારા બયાં સુનાઉં.
દીલકા કરૂં મએ ઘોડા ચાબુક ઝબાં લગાઉં,
મએદાનમેં અકલકે દો લબ સતી દવડાઉં—સુનયો.
મહીને મને સફરકે કીસ્સેકો મએં ચલાયા,
અબ બએત ચલા બનાતા કીસ્સેસે દીલ લગાયા.
તારીખ સાતવીંપર મુજહ દીલમેં ખ્યાલ આયા.
બોલું બયાંસો અબ મએં કીસ્સેમેં ધયાન લગાયા—સુનયો.
કહેતા હું અબ બયાં મએં પરભાસ ઉસ પટનકા,
તીરથ હુએ હીંદુઓંકા જંગ હોગયા દટનકા.

શીરીં ઝબાં મએં બોલું સુખનાસુખન રતનકા,
સુલતાન મહેમુદશાહકી આંખોંકી યું જતનકા—સુનયો.
ખાસે હુએં પીર હાજી ઉનકા અછા હએ નામ;
નાંધેરકે મુલકમેં ઝાહીર હએ ખાસોઆમ,
રાખે નીયતકો સાબીત જો કોઈ સુબ્હોશામ.
ફીરકર મગે મુરાદાં હોવે ઉસીકા કામ—સુનયો,
આગે સો ઉસ મુલકમેં કુફ્ફારકાથા ઝોરા,
બામનથે બુતપરસ્તી મોમીનથા ઉસમેં થોડા.
રાજાકા બહોત લશકર પ્યાદોંસે સરસ ઘોડા,
કરતા સીતમસે સખતી હર મુસલમાંપર જોરા—સુનયો
રાજા જો થા કુંવરપાલ વાઘેલ ઉસકીથી ઝાત,
થા બેઈમાન સંગદીલ કરતા હરેક ઉપર ઘાત.
હમેશા એક મુસલમાન મારતા અપસકે હોત,
લોહું બગએર દેખે ગમતી ન કીસકીથી બાત—સુનયો.
રાજાકે પાપકી જબ ફરયાદ હુઇ હર જગાપર,
મકકેમેં હુઈ બશારત હાજી મહેમુદશાહપર.
તોડો તુમ્હીં કુફરકો કીશ્તીમેં બએઠ જાકર,
હુમલા કરો હીમ્મતસે ડંકા ફતાહ બજાકર—સુનયો.
હાજીને જબ નબીકો હીમત બાંધકર કહા હએ,
જો કુછ હુકમ તુમ્હારા ફરમાવ તો બજા હુએ.
ફરમાશ કી જો તુમ્હારી કરના મુજહે રવા હુએ,
દીલજાનસે કરૂં મએં રબકી સો જો રઝા હુએ—સુનયો.
ફરમાશ કી નબીને હાજી તુમ ઝીંદે જાઓ,
કીશતી તયાર વાં હુએ સામાન સબ ચડંઓ;
તોડો કુફર પટનકા ઈસલામ દીં જગાઓ,
સુલતાન ગઝનેવીકો ખત લીખકર તુમ બુલાઓ—સુનયો.
હાજી મહેમુદ વાંસે તયાર હોકર આએ,
દરયાવકે કીનારે સામાન અપના લાએ,
કીશતી દેખી વહાંકી સુરત બંદરકો જાએ,
ઉનકો કહા અએ ભાઈ હમકો તુમન બીઠાએ—સુનયો.
સુરતકે લોગથે વોહ કહેને લગે વોહ સારે,

કીશતીમેં જાગાકાંસે બએઠ રહો કીનારે.
કીશતી ઉપર તો આએ વાં બન પડે હુએ ભારે.
ચડયો સો ઓર કીસીમેં કીશતી બહોત કીનારે—સુનયો,
કીશતી ઉન્હોં હંકારી સારે સીડાં ચડાકર,
બંદરકે બાહેર કાડે વાં ભાવટા ખડાકર.
સબ દીન ચલી વો કીશતી ફેર રએનકો પ્રીરાકર,
આવે સો ઉસ જગામેં ફકીરકી દોઆપર—સુનયો.
તકરાર કી ઉન્હોંને કયા હુએ સબબ જો યેહથા,
કીશતી ચલે મંઝીલપર માલુમ કુછ ન હોતા,
આયા હુએ અએસા જાદુ ચલને કીધર ન દેતા,
માનત કીસીકી ભુલી ઉસસે અટક સો રહેતા—સુનયો.
ઉનમેંસે એકને બોલા ફકીરકી બદ દોઆ હુએ,
દુરવીશકો પ્રીરાયા ઉસકી જો યેહ સઝા હુએ.
ધુંડો શીતાબી ઉસકો બીઠલાઓ તો ભલા હુએ,
દવડો સભી વોહ લોગાં હાજીકો ધુંડલાએ—સુનયો.
હાજી મંગલુરીશાહકો કીશતીમેં લા બીઠાએ,
ખુશીયાં કીએ સભાંને લંગર તબી ઉઠાએ:
હકકે આગે અરઝકર કીશતીકો તબ ચલાએ.
મંગલુરકે બંદરકો એક રાતમેં દીખાએ—સુનયો.
દેખા બંદર ઉન્હોંને ખુશહાલ હોકે સારે.
કુદરત ઉપર ખુદાકી કુરબાન હોકે વારે.
હાજીકી યેહ દોઆસે પહોંચા હુમેં કીનારે,
પાંવ ચુમનેકો લાગે લાચારહો બીચારે—સુનયો.
હાજીને તબ કહા યું લેજાઓ ઉસ બંદરપર,
કીશતી સતી ઉતારો બએઠેં હુમેં સો જાકર.
યાં કામ હુએ હુમારા કરના ઉસે બજાકર,
ફરમાન હુએ નબીકા જાના મુજહે હુએ ચલકર—સુનયો.
યું કર કહા ઉન્હોંને બંદર સો હુએ નીકારા,
પથ્થર ઓર ભાટ ભકકડ કીતને જગાહુએ ખાડા.
પાવે ખતા યાંશતી ડુબજાવે માલ સારા,
સાથી ગયો હમારે સખત ફરે કિનારા—સુનયો.

હાજીને હાથ ઉચા હકકી તરફ ઉઠાએ,
એક પોસ્તથા હરનકા પાની ઉપર બીછાએ.
બએઠે ઉસીપર આપી કરતાને ચલાએ,
એક આનમેં ખુદાને બંદર ઉપર પહોંચાએ—સુનયો.
હાજી મહેમુદ વહાંસે પાની ઉતરકર આએ,
મંગલુરકે બંદરપર તશરીફ લેકે આએ.
સુનકર જો ઉનકે દેખે હએબત ઉન્હોંને ખાએ,
કુફફાર તોડનેકો ફરમાં નબીકા લાએ—સુનયો.
હાજીને કી ઇશારત કીશતી તુ યાં ખડી રહે,
દીન હો મંઝીલકે પુરે તબતક તુ યાં પડી રહે.
મંગલુરકે બંદરપર લંગર બીના અડી રહે,
રબકે અમરસે કીશતી પાની ઉપર ચડી રહે—સુનયો.
કીશતી રહી અટક કર ઉસ જાયપર ખડીહો,
હાજીકી કુછ દોઆસે પાંચ ગાડકર રહીવો.
દીન રએન કઈ ગુઝારી ઉસી ઠારપર સો માહ દો,
હીકમત ઉન્હોંને કીતી સર કુટકર રહે વો—સુનયો.
મહીને અડાઈ પીછું હાજીને કી ઈશારત,
કીશતી તુ ચલ વતનપર લાગી તુજહે ખીસારત.
આલમ તંડેલ ભોરી સબકો લગી તીજારત,
બીગાડા હએ કામ સબકા સબને ખોઈ સવારત—સુનયો.
કીશતી ચલી ઉપડકર નવબત ઉન્હોં બજાએ,
હાજીકી અબ દોઆસે સુરતકો હદ પહોંચાએ;
પહોંચી બંદરપર કીશતી તોપાં સભી ચલાએ,
ખુશયાં હઇ ઘરોંઘર હકને સો લા મીલાએ—સુનયો.
મંગલુરમેં નબીને ફીરકર કહા અએ હાજી,
કરતે હુએં લોગ ખુશયાં મંગલુરકે હો શાહજી;
જાઓ સો અબ પડનકો ફતહા કરો યું ગાઝી.
તોડો સો બુત પટનકે ઉસમેં હમેં હએં રાઝી—સુનયો.
હાજીને કર ઇરાદા મંગલુરસે ચલે હએં,
નઝદીક આ પટનકે ખુશહાલહો ખડે હુએં.
મવસુફ શાહકે જાગે ઉપર સો આ અડે હએં,

ઉટોંકે જહોકથે વાં સરવાન સબ ખડે હએ—સુનયો.
હાજીને તબ કહા યું સરવાનકો અએ ભાઈયો,
પએગામ જો હમારા રાજાકો જા પહોંચાઈયો.
હાજીકા યેહ સુખન ઈમાન સારે લાઈયો.
કલમા કહો નબીકા મીલનેકો સારે આઈયો—સુનયો.
સરવાન સબ જમાહો કહેને લગે અએ હાજી,
બએઠા ન ઈસ જગાપર રાજા બડા હએ પાજી.
કરતા હએ ખુન હમેશા લહુ દેખતા હએ તાઝી.
દુશમન હએ મોમીનોંકા કરતા હરેકસે બાઝા—સુનયો.
હાજીને તબ કહા યું સરવાનકો ડરો મત,
પએગામ કહો હમારા હીલા સો કુછ કરો મત.
રાજાકો જા સુનાઓ ગુસ્સા તુમ્હેં કરો મત,
યેહ બાત હએ નફાકી રાજાકા કહે લડો મત—સુનયો.
સરવાન તબ હંસે સબ કહેને લગે યેહ કયા હએ,
રાજાકો જા કહેં હમ સારોંકી જાન જાએ.
મારે સભોંકો અવ્વલ ખાના વોહ પીછે ખાએ,
શેરસેસતી શીતાબી ચડકર તુમનપર આએ—સુનયો.
હાજીને તબ નઝર કર ઉંટોં ઉપર ફીરાઇ,
ઓસે ઉઠો ચલો મત હકકી તુમ્હેં દોહાઈ.
જંગલમે હાંકનેકો મીલકર ચલે વોહ રાઈ,
હાકેસતી ચલે નહી કુદરત અજબ ઇલાહી—સુનયો.
સરવાન સબ અપસમેં કહેનેલગે અએ ભાઇ.
ફરયાદકો ચલો સબ હીકમત ઈને લગાઈ;
હાજીકી સબ હકીકત રાજાકો જા સુનાઇ,
રાજાને ખાના છોડા સવગંદ જલદ ખાઇ—સુનયો.
રાજાને ઉઠ ફજરકો ચોબદારકો બુલાયા,
હાજીકે મારનેકો લસકર સભી ચડાયા;
હથીઆર વોહહંતબ સબ સંગ હાથમેં લેઆયા.
આપી ચડા શીતાબી ગુસ્સેમેં ભરકે આયા—સુનયો,
હાજીને કાફીરોંપર જઝબા કીયા નઝરકર,
બેદીન સુનકરોંકે પાંઓં રહે અટક કર,

મુખસે જો લાફ બોલા વોહ જીવ રહી લટકકર.
જીન હાથકો ઉઠાએ ઉંચે રહે છીટકકર—સુનયો.
દી થી સઝા સભોંકો રાજા રહા ખુલાસા,
કાફીરને કી ગુદુરી દેખા નઝર તમાશા.
કદમોંમને પડાજા ખાદીમ તુમ્હારા ખાસા.
સબકી કરો ખલાસી નજીકી નહીં હુએ આસા—સુનયો.
હાજીને ફેર નઝરકી સાબીત હુએ વોહ સારે.
નઝદીકે આકે બએઠે ખાતાં કરે બીચારે;
દેવલમને ચકાચક જહાંજર બજી નકારે,
હાજીને તબ કહા યું ઈશ શહેરમેં યેહ કયારે-સુનયો.
રાજાને તબ કહા યુ સોમનાત હુએ હમારા,
દેવલ બડા હુએ ઉસકા જબતા હુએ વાં નકારા;
તુમકો ચલો દીખાવેં દેવલકા રૂપ સારા,
કઈ રાગરંગ તમાશા દેખો કરો ઉતારા-સુનયો.
હાજીકો તબ વોહ રાજા ચલશહેરએં લેઆયા,
બીઠલાયા ખુસ જગાપર પકવાન તબ પકાયા,
ભરકે તબકમેં ખાના હાજીકે આગે લાયા,
કહેને લગા યેહ ખાઓ ખીદમતમને મએ આયા-સુનયો.
હાજીને તબ કહા યું ખાનેકો મએં ન ખાઉ,
હીંદુકે ઘરકા ખાના ઉસમેં ન હાથ ડાલું;
ખાયા નહીં કભી મએં દીલકો સો કયું ફીરાઉં,
ઈસ શહેરમેં મુસલમાં હોવે ઉસકે યહાં મએ જાઉં-સુનયો.
રાજા હુએ દીલસે ખોટા રખતા હુએ દીલમેં ઘાત,
હુએ બેઈમાન જહુટા કરતા હુએ મુંહસે બાત;
ખાના નહીં યેહ હમકો લાગા હુએ તેરા હાથે,
કરતા હુએ નીત ખરાબી કોડી હુએ ઈસકી ઝાત-સુનયો.
હાજી ઉઠે વહાંસે ઘુંડે શહેર પટનમેં.
પુરીથી માઇ ઘાંચન ઉતરે ઉસીકે ઘરમેં;
રોતી ઉસીકો દેખે બેઝાર હુએ બદનમેં,
ફરઝંદ મારનેકા વારા સો હુએ ફજરમેં-સુનયો.
ઉસકો દીયા દીલાસા માઈ તુ અબ સબર કર.

તેરે પીસરકે બદલે જાએગેં હમ સો ચલ કર.
રોતી રહી વો છાની તકવા હુંવા હએ દીલપર.
ખીદમત જો કરકે લાગી દીલ જાનસે દોઆકર—સુનયો;
આયા ફજર બુલાના ઘાંચનકે છોકરેકું,
હાઇ મહેમુદ ઉઠકે ચલકર ગએં હએં સામું,
આતે ઉસ્રીકે બદલે મરનેકો હકકી રાહસુ,
જાકર ખડે હીમતસે જો કુછ કરે સો કર તું-સુનયો.
રાજા સો દેખ ઉનકો લાગા જો બોલને યું,
ઘાંચીકો છોડદેકર કુકરાકો લાએહો કયું ?
કહેને લગે યું સારે આયા હએ યેહ ખુશીસું.
બદલા કીયા ઉસીકા મરનેકો અપને દીલસુ-સુનયો.
રાજાને તબ કહાયું હાજી તુમ્હી કયું આએ?
ઘાંચીકી કામ હએ યાં તુમકો નહી બુલાએ;
બએઠો તુમહી મકાંપર ભેજો ઉસીકો જાએ,
તુરફએન તુમ કરો મત ઈસ બાતમેં બુલાએ-સુનયો,
હાજીને તબ કહા યું ઘાંચીકા પુત પ્યારા,
ડરતા નહીં ખુદાસે અએસા તેરા અંધારા;
પહોંચે તુજહે નતીજા હએ યેહ સુખન હમારા,
એકસ ગરી હએ વોહ લાચાર હએ બીચારા-સુનયો,
રાજાને તબ કહા યુ લેજાવ ઉસે મકાંપર.
દેવલ સામે બીઠાઓ મારો ઉસ્રીકો જાકર;
બુત પુજને શીતાબી આતા હું મએં સાન્હાકર.
લહુ જહેલને ઉસીકા ટીલા કરૂં ચડાકર-સુનયો.
હાજી મહેમુદશાહને યુંકર કહા ઉસીકો,
ઝાલીમ તુ ઝોર મતકર મત તુ સતા કીસીકો;
બુત હએ તુમહારા જહુટા કુછ દેખકર સમજહતા,
હકને બડા મરાતીબ બખશા હએ મોમીનોંકા-સુનયો.
હાજી મસેસુદશાકો રાજાને યું કહા તબ,
બુત હએ હમારા સાચા દેખો તુમહીં ચલો સબ;
વોહ તારબીનખડા હુએ કીતની મુદતસે અબલગ;
સોમનાથકે ઇસમસે મીઠાસ પાતે હર લબ-સુનયો.

સોમનાથ તેરા રદ હુએ ઓર બુત જીતે સભી કુડ,
કલમે ઉપર સદકલા દીલકા કુફ્ર તુ કર દુર,
સાબીત પડે જો કલમા ઉસ મુખ ઉપર સદા નુર,
ખીદમતમેં હુક સો દેવે જન્નતમને ઉસે હુર—સુનયો,
રાજાને તબ કહા યું હાજી હુનર દીખાઓ,
જોકુછ ઈલમ તુમહારા વોહુ યાં પડા યા ગાઓ;
દેવલ સનમકે ઉપર હીકમત તુમહીં ચલાઓ,
હુમ દેખેં તમાશા કુછ હુકમ કર મંગાઓ—સુનયો.
હાજીને તબ કહા યું દેખેં દેવલ સો તેરા,
તુ સાથ ચલ હમારે કીસ શાનકા હુએ ડેરા,
દીખલા સભી તમાશા કયા રૂપ હુએ ઘનેરા,
તકરાર ફેર તો કીજો દેખો સો કામ મેરા—સુનયો.
રાજાને તબ કહા યું હાજી ચલો લેજાઉં
સાથી ચલો હમારે દેવલ તુમહેં દીખાઉં;
દેખો તુમહીં તમાશા ખુશ જાગપર બીઠાઉં,
હોતી હુએ રાગબાઝી તુમકો ચલો સુનાઉં—સુનયો.
હાજીકો તબ વોહ રાજા દેવલમને લેઆયા,
ડેરેમને ફીરાકર સોમનાથકો દીખાયા;
કઈ રાગરંગ તમાશે બાજે કભી બજાયા.
બાજેકે બાજનેસે દેવલ સભી ગજાયા—સુનયો.
બામન બહોત બામનીયાં ગાતી ઓ નાચતે હુએ,
કઈ તાલ ઓર તંબુરે નવબત વાં બાજતે હુએં,
મુરદંગ ઓરજહાંજઢોલકજહાંજરંગાગાજતેહુએં,
ખોટે સભી બુંજદર કાફીર વાં રાઝતે હુએ—સુનયો.
દેવલમને અજાયબ કંદીલ એક ટંગાયા;
કયા કામ હુએ ઉસીકા કઇ રંગસે રંગાયા,
કીમત નહીં ઉસીકી દો લાખકો મંગાયા,
રાજાને તબ બુલાકર હાજીકે તઇં દીખાયા—સુનયો.
દેવલ સભી હુએ રંગી હીરે કઇ જડે હુએં,
પુતલેહુએં ચવતરફ સબ હાથ બાંધકર ખડે હુએં;
સોમનાથકે મુકાબીલ મેવે કીતે ધરે હુએં,

ખાતા નહીં કછુ વો આગે પડે સડે હુએં—સુનયો.
એક ખીયાલ કીસતરેહકા ઉન બામનોંને ગાયા.
હાજીને સુનકો દીલકો હકકી તરફ લગાયા;
કીતે સમજહ હકીકી હાજીકો હાલ આયા.
કર યાદ હકકી હરદમ ઘટમેં ઝીકર ઊઠાયા—સુનયો.
હાજીકી સુન ઝીકરકો રાજા કહા અએ યારે,
યેહ વકત હએ તુમ્હારા અકસર ઇસીકો મારો;
પકડો ઇસે શીતાબી ડેરેસે બાહેર કાડો,
દીલમેં કછુ ડરો મત છાતી તુમ્હારી ઠારો—સુનયો.
હાજી ઉપર દગેસે વોહ લોગ ચરકે આએ,
ચલા ન હાથ કીસીકા હકને સો લે ભુલાએ;
હાજીકો હોશ આયા જઝબેસે સર ઉઠાએ'
કહેને લગે અએ મુનકર મુમકો કીને સીખાએ—સુનયો.
હાજીને તબ કહા યું અએ બેઇમાન મુનકર,
દીલમેં દગા તુમ્હારે રાજાકી બાત સુનકર;
ઇસલામ સાંચ બુજહો દીલમેં જો કુછ સમજહકર,
ઈમાન સારે લાઓ કલામા નબીકા પડકર—સુનયો.
દેવલકે આગે પોઠી પથ્થરકા વાં ખડાથા,
મેવા અને મીઠાયાં પોઠી આગે ધરાથા,
આંખોમેં જોત ઉસકી નીકમ સો વાં જડાથા,
નીલમકી જોત સીતી સબ તનબદન હરાથા—સુનયો.
હાજીને ઉઠ ફજરમેં યુંકર કહા અએ રાજા;
પોઠી આગે ધરા હએ પકવાન ખુબ તાજા;
ઉસકો તુમ્હીં ખીલાઓ મેવા મીઠાઈ ખાજા,
ખાતા નહીં યેહ કયુંકર તુ તો નહીં હએ સાચા—સુનયો.
રાજાને તબ કહા યું હાજી તુ હયે દીવાના,
પોઠી તો હએ પથરકા ખાવે નહીં યેહ ખાના;
ઈમાન હએ હમારા બુત પુજનેકા ભાના,
ખાવે તો તુમ ખીલાઓ મેવા ઓર ઘાંસ દાના—સુનયો.
હાજીને માર કમચી યુંકર કહા ઉસીકુ,
દબકે અમરસે ઉઠકર મેવા મીઠાઇ ખા તુ;

ટુટે કુફર દીલોંકે ડેરેમેં બએઠ જા તુ,
ખુશયાં કરે દીલોમેં હીલા સો કુછ ન લા તુ—સુનયો.
પોઠીને લે શીતાબી તબ જીબકો ફીરાઇ,
મુંહમેં લીયા ઉસડકર મેવા અને મીઠાઇ;
દેખા વે કાફીરોંને હએબત ઉન્હોકો આઇ,
કહેને લગે અપસમેં હીકમત યેક કુછ ચલાઇ—સુનયો.
પોઠી ઝબાંસે બોલા મુજહકો જો કુછ ખીલાઓ,
મુખાહું મએં મુદ્દતકા મેરી ખુરાક લાઓ;
પકવાન સબ પટનકે ઇનસાન સબ બુલાઓ,
રાજા સમેત ચાંબુ હાજી હુકમ ચલાઓ—સુનયો.
હાજીને તબ કહા યુ પોઠી તુ કર સબુરી,
દેવલકો ફીર તલાવા યેહ નહી ગુરૂરી;
યાં કામ હુએ બહોતસા કુછ ભુખ રખ અધુરી,
રબકે અમર સીવા યેહ હોવે ન બાત પુરી—સુનયો.
પોઠી દેવલકો ફીરકર જાકર ખડા જગાપર,
હાજીને ઘાંસ ડાલા ખાને લગા સબરકર;
બોલે ન અબ ઝબાંસે દીન જાએ સબ ગુઝરકર,
હોવેગા અબ જો માલુમ તુજહકો દેઉં ખબરકર—સુનયો.
દેખા યું કાફરોંને તોભી ઈમાન ન લાએ,
ટુટા કુફર ન ઉનકા ઈસલામમેં ન આએ.
બાતાં અને મઝાખાં હાજી ઉપર ચલાએ,
ઉનકે નસીબ કમ હુએં કહેને સો લે ભુલાએ—સુનયો.
રાજાને તબ કહા યું હો બેઅકલ સભી તુમ,
કલમેસે ધ્યાન લાઓ જાવે તુમ્હારા સબ ગમ.
કઈ પાપ ઓરગુનાહ સબ બરકત સતીહોવેં કમ,
દીલમેં હોવે ખુશાલી ઈસલામકી સો પુરનમ—સુનયો.
રાજાને તબ કહા યું ઈમાન હુએ હમનકો,
સોમનાથ પુજનેકા સમજહે નહી તુમનકો.
સોમનાથ દેવ સાચા કાટતા હએ સબ ગમોંકો,
ઉસકે નહીં મુકાબીલ હમકો તુમ્હીં કયું કહો—સુનયો.
હાજીને કહે અએ રાજા સોમનાથ નહીં તુમ્હારા,

ભુલો તુમ્હીં ન ઉસપર ઉસકો કરો ન પ્યારા;
તાબે રહે હુકમકે હાથ બાંધકર બીચારા,
અબ કહાસે બુલાઉં આવે નીકલકે સારા—સુનયો.
હાજીને હાંક મારી સોમનાથ આ નીકલકર,
કીજે ન દેર ઉસમેં શીદીકી જું શીકલકર;
એક કામ હએ હમારા જાના તુજહે હએ ચલકર,
દેખેં ચું કાફીરાં સબ ધોકેસે હાથ મલકર—સુનયો;
અંદર સોમનાત બોલા લબ્બએક પીર હાજી.
આતા હું મએં નીકલકર મેરે તુમ્હીંહો શાહજી.
ખીદમતમેં તુમ જો મુજહકા રાખોતોમએં હુંરાઝી.
અએસા હુકમ બજાઊં સુનકર જલે યેહ પાજી-સુનયો.
તડકા લંગર યકાયક અંદરસે નીકલી સુરત,
ંગ સાંવલાથા ઉસકા શીદીકે રંગકી સુરત;
આયા કરનશઆજકર મુજહુમેંહુએ અછીજુરત,
હાજી હુકમ કરો અબ સબ કામકી હુએ પુરત—સુનયો.
હાજીને દીલમેં ચુંકર તકવા કીયા ખુદાપર,
આયા સનાત ચલકર ફરમાશ કી ઉસીપર;
યેહ ડોલચા ઉઠાકર પાની લે આ તુ ભરકર,
લેકર તુ આ શીતાબી તસબી પડું વઝુકર—સુનયો.
સોમનાતતે ખુશીસે લે ડોલચા ઉઠાયા,
પહોંચા સો જા કુવેમેં પાની અંદર ડુબાયા.
પાની તલાવકા સબ ઉસ ડોલીચીમેં આયા,
ભરકે ચું પુર લબાલબ હાજી આગે લેઆયા—સુનયો.
સુનકર વો કાફીરાંને દેખા તલાવ સુખા,
પાની નહીં હએ ફસલા અસલા બના હુએ સુખા.
ફરયાદકો ચલે વોહ સબ કામકો હુએ ધોકા.
હાજીકે છોકડેરે કીતા તલાવ પોખા—સુનયો.
ફરયાદ આએ કરને રાજાકે પાસ સારે,
રાજાકો આ સુનાએ કહેને લગે બીચારે.
મગર અને મસલીયાં તડપેં સભી કીનારે;
દેખો તુમ્હીં સો જાકર દીલસે કહોગે સારે—સુનયો.
રાજા કહા અએ હાજી શીદી ગયા તુમ્હારા,

પાની લીયા તલાવકા ભર ડોલચીમેં સારા.
લાયા હુએ સબ ઉસડકર હોતા હુએ અબ પુકારા,
હાજી કરમ કરોં તુમ મરના હુએ ગામ સારા—સુનયો.
હાજીને તબ વઝુ કર પાની રખાથા થોડા,
સોમનાતકો કહા જબ લેખ શીતાબ દઓડા.
તલાવ પુર લબાલબ કર રખ ન ઉસકો કોરા,
ડોલચીકો રખ મકાંપર જાએ તુજહે હુએ છોડા—સુનયો.
સોમનાતને શીતાબી લે ડોલચા ઉઠાકર,
તલાવમેં લેકે ડાલા સારા તલાવ પુરકર.
હાજીકે ઉસ મકાંપર લે ડોલચીકો ધરકર,
દવડા વો જા પડા હુએ દરીઆમને ઉછલકર—સુનયો.
કઇ મોજીઝે દીખાએ કાફીર ન સાંચ બુજહે,
ખોટે નસીબ ઉનકે સોમનાથકો લે બુજહે.
ઇમાં નહીંથા ઉનકો આંખોસે કુછ ન સુજહે,
દીલમેં કુફર ઉન્હોંકે યું ઝાહેરીમેં ધુજહે—સુનશો.
હાજી મહેમુદ ચલકર ડેરે ઉપર ચડે જબ,
સલભાત જબ પુકારે દેવલ સો થરથરા સબ;
દહેશત પડી બુતોંકો લાગે સો ધુજને સબ,
સુનકર લગે હુએં કહેને કયા પએરવી કરેં અબ—સુનયો.
મસલત કીયા ઉન્હોંને કાડો ઇસે શીતાબી,
મારો કંકર પથ્થર કીતે અપીં ખરાબી;
હથીઆર સબને ટોલે લાગે ન કુછ ઝરાભી,
ચેહરેપે નુર દેખો જું સુરખ હુએ ગુલાબી—સુનયો.
હાજી મહેમુદ આપી દેવલસતી ઉતરકર,
મએદાનમેં ખડે રહે આપી હીમત પકડકર,
લડનેકે તઇં ઇરાદા આપી કીયા ફીકરકર;
આઈ સમજહ તબ દિલમેં ફેર આપ રહે સબરકર—સુનયો.
હાજી મહેમુદ ચલકર નઝદીક વહાંસે આએ,
રાજાને લોગ અપને સગ ગાંવકે બુલાએ;
કંકર પથ્થરકી ચોટાં હાજી ઉપર ચલાએ.
લાગે ન કોઈ ઉનકો સબ આસપાસ જાઓ—સુનયો.
હાજીને તબ ગુસ્સેસે દેખા દેવલકે સામી,
બુત ટુટ ગએ હુએ કીતે પુજાકેથે જો નામી.

પુજા મને ખુદાને કીતે ઉન્હોં કે ખાંમી,
મુનકર જો દેખનેકો લાગે ઉન્હોકે સામી—સુનયો.
હાજીને તબ અંદેશા દીલમેં કીયા કે જાઉં,
બએઠું ઉસી મકાંપર ફેર શહેરમેં ન આઉં.
સુલતાન ગીઝનવીકો રૂકકા સો લીખા બુલાઉં,
ચાહા જો હએ ખુદાકા ઇસ કુફરકો તુડાઉં—સુનયો.
હાજીને શહેર છોરા આએ નબી નીકલકર.
મવસુફશાહકી જાગા દેખી સો હુએ ખુશીકર.
બીસતર વહાં જમાયા બએઠે સો હએ મીસલકર
રાજાકી પએરવીમેં આપી રહે ફીકરકર—સુનયો.
હાજી ગએ નીકલકર રાજા ગુરૂરી લાયા,
ઘાંચનકે છોકરેકો ફેરકર દેખે બુલાયા;
દેવલકે જા મુકાબીલ બકરેકે જું સુલાયા,
કાટા ગલા ઉસીકા વોહ ખુન લે ચડાયા—સુનયો.
શોહરત ઉઠી મહેરમેં રાજાને રાજ ખોયા,
ફીરગએ નસીબ ઉસકે જડ બેચ અપને બોયા;
ઘાંચનકે છોકરેકો કઈ લોગ મીલકે રોયા,
રાજા હુવા હએ ખુની હાજીકો ના મનાયા—સુનયો,
ઘાંચન યું તલમલાવે રોના કીયા હુએ જારી,
લાગા હએ દાગ ઉસકો આકર કલેજે કારીં;
વારીસ ખુદા હમરા કહેતી હુએ વોહ બીચારી.
હાજીકો જા સુનાઉં ફરયાદ અપની સારી—સુનયો.
રોતી ચલી હુએ ઘાંચન હાજીકે પાસ આઇ,
ફરયાદ સબ અપસકી હાજીકો આ સુનાઇ;
મારા હુએ પુત મેરા રાજાને કર બુરાઈ,
હાજી કહે સબરકર રબકી રઝા હએ માઈ—સુનયો.
હાજી કહે અએ ડોસી મારા તેરે પીસરકો,
છુટા ગુનાહસીતી છોડે સભી ફીકરકો;
નાહક ગયા હુએ મારા દરજા મીલે હશરકો,
તદબીર હમ કરેં અબ રૂકકા લીખે ફજરકોકે—સુનયો.
રૂકકા લીખા ફજરકો પટનકા સબ બયાંકર,
સુલતાન ગીઝનવીપર મતલબ સભી બયાંકર;
રૂકકેકો દેખ ચડ તુ લશકર શીતાબ લેકર,

ફરમાશ હુએ નબીકી આના તુજહે સો ચલકર—સુનયો.

હાજી કહે અએ ડોસી રૂકકા તુજહે લેજાના.
ગીઝની શીતાબજા તુ પએગામ યેહ પહોંચાના;
સુલતાનકે મુકાબીલ લે દસ્તબસ્તા દીખાના,
તુજહ યાદહો ઝબાંસે વોહ મુખસે કહેસુના—સુનયો.

ઘાંચન લગી યું કહેને હાજી કહો કયું જાઉં,
ગીઝની કભી સુની નહીં ઘુંડું કીધરકો પાઉં;
કુવત નહીં ચલનેકી કયુંકર જવાબ લાઉં,
કુછ હો મદદ તુમ્હારી રૂકકેકો લે પહોંચાઉં—સુનયો,

હાજી કહે અએ ડોસી મેરા કહા તુ કીજે,
પએરોંપે પએર ધરકર આંખોકોં મીંચ લીજે;
લાગે જો પઅ જમીનપર આંખોંકો ખોલ દીજે,
સુલતાનકે મુકાબીલ રૂકકા હુઝુર દીજે—સુનયો,

રૂકકેકો પડ શીતાબી દેવે જવાબ તુજહકો,
પુછે તુજહે ફીરાકર સબ કહે સુના ઉસીકો;
રૂખસત તુજહે કરે જબ ચલ આએ ઈસ જગેકો,
આંખોંકો ફેર તુઢાકે આકર મીલેગી મુજહુકો—સુનયો.

ડોસીકો લે શીતાબી પએરોં ઉપર બીઠાઈ,
રૂકકેકે હાથ લેકર આંખોંકો મીચમાઈ;
માગી દોઆ ખુદાકન ડેશીકો લે ઉઠાઈ,
બીજલીકે જું મુકાબીલ ગીઝનીમને બીઠાઈ—સુનયો.

દરબારકે મુકાબીલ સો જા ખડી હો,
ફરયાદકો પુકારી કાગઝકો લે ઉડી વોં;
કહેને લગી અએ ભાઇયો સુલતાનકો સુનાયો,
આના મુજહે હુઝુરી જલદીસતી બુલાઓ—સુનયો.

સુલતાન ગીઝનવીકો લોગોંને જા સુનાયા;
ડોસી ખડી પુકારે વોહ ભેદ સબ બતાયા;
કહેતી વોહ યું ઝબાંસે કાફીર મુજહે સતાયા;
આના તુજહે હુઝુરી હાજીને ખત ભીજાયા—સુનયો.

સુલતાન ગીઝનવીકી આંખોમે યું દરદથા;
મુજહે ન કુછ ઉસીકો જુસ્સા સભી સરદથા;
છે માહસે દુખી વોહ આંખોમને મરઝથા,
કરતાથા કઈ દવાયાં અપની ઉસે ગરઝથા—સુનસો.

એઠેથે કઈ હકીમાં આલીમ પંડીત વ જોસી,
કઈ સીવડે જતીથે જોગી જગમ વ હોસી;
સબનેકીએઇલાજાં અંખીયાંહ એંજએસીવઐસી,
અએસે કઠન દરદમેં ફરયાદ લાઈ ડોસી—સુનયો.
સુલતાનને કહા યું ડોસીકે પાસ જાઓ,
તુમ દેખતેહો મુજકો અહેવાલ સબ સુનાઓ,
દેવે અગર રૂકકેકો ઉસ પાસસે લેઆઓ,
ઉસકો કરો દીલાસા ખાના ઉસે ખીલાઓ—સુનયો.
વોહ લોગ મીલકે સારે ડોસીકે પાસ જાએ,
સુલતાન ગીઝનવીકા સારા દરદ સુનાએ;
રૂકકા તુ દે હમનકો સુલતાનને મંગાએ,
કાગઝ વે દેખ આપી ઇનસાફ સબ કરાએ—સુનયો.
કહેને લગી વોહ ડોસી રૂકકા કીસે દેઉં નહીં,
હાજીકી હએ મના યું લતાન બીન કહું નહી;
લેકર જવાબ ઇસકા ઇસ શહેરમેં રહું નહીં,
લીખ્ખા જો હએ વલીકા મએં નીંદકર સોઉં નહીં—સુનયો,
ડોસીકે મુંહસે ફીરકર સુનયા યેહી જવાબ,
મીલકર ચલે વો સારે કહેનેકે તઇં શીતાબ,
સુંલતાનકે મુકાબીલ જાકર સુનાઈ બાત,
ડોસીકી સબ હકીકત ટહી ખોલ બેહીજાબ—સુનયો.
સુલતાનને કહા યું ડોસીકો અબ બુલાઓ,
દીલગીર વોહ હુઈ હએ તુમ જા ઉસે મનાઓ;
દીતી રઝા મએં ઉસકી મેરે હુઝુર લાઓ,
રખીયો ન કુછ તફાવત અબ રૂબરૂ બુલાઓ—સુનયો.
સુલતાનકે હુકમસે ચલકર ગએ વો સારે,
ડોસીકે જા મુકાબીલ કહેને લગે વો પ્યારે;
તુજહે રૂબરૂ મીલાકર હમ હોંવેંગે નીઆરે,
મતલબ તુ કહે સુનાંના સુલતાન કહેગા આરે—સુનયો.
ડોસી ચલી ખુશી હો "પુરી" વોહ નેર માઇ,
સુલતાનકે મુકાબીલ આ કોરનશ બજાઈ;
કહનેલગી ઝબાંસે હાજીકા ખત લેઆઇ,
તુમપર હુકમ શીતાબી કાગઝ પડો અએ રાઈ—સુનયો.
સુલતાનને કહા જબ ખત દે મુજહે અએ માઈ,

ડોસીને તબ દીયા ખત આંખોમેં જોત આઈ;
પડને લગે ખુશીસે નીલી જો થી સીયાહી,
હુઇ તાઝગી બદનમેં કાયા જો ફેર બનાઇ--સુનયો.
સુલતાનને પડા ખત મતલબ સમજમેં આયા,
મઝકુર સબ પટનકા ખત દેખનેસે ધાયા;
ખુજહા યેહ ખત વલીકા પડકે સીદક યું લાયા,
કુરઆં હુવા વોહ દીલસે ખત ચુમ સર ચડાયા–સુનયો,
તાવીઝ કરકે ખતકા સુન્નેમને મડાયા,
ખુશ કામકર જડતકા હીરે અંદર જડાયા;
સુલતાનને અપસકે બાઝુ ઉપર બંધાયા,
ખોકર મરઝ ખુદાને હાજીકો તબ સરાયા—સુનયો.
સુલતાનને ફીરાકર ડોસીકો તબ કહા યું,
પટનકી કયા તરેહ હએ સબ કહેસુનાતું મુજહકું;
વાકીફ તુ હએગી ઉનસે મએં પુછતાહું તુજહકું,
મતલબ સભી બતા તુ આના મુજહે પટનકું—સુનયો.
ડોસીને તબ કહા યું મતલબ સભી સુનાઉં,
સુલતાનશાહકે આગે દીલ ખોલકે બતાઊં;
પટનકી જો નીશાની તુમકો દેખો ગીનાઉં;
કુછ ધયાનધર સુનો તુમ સુખને સુખન જીતાઉં—સુનયો.
બાંકા કીલ્લા પટનકા એક કોસકે ગીરદમેં,
બાદશાહતમેં વલીકે સોરઠકી હુએ સરહદમેં,
ઉંચા બડા બુલંદ હુએ ચવડાં અછા હુએ હદમેં,
ઓર દાર હએ લોહેકે ખીલે જડે હએં બદમેં-સુનયો.
ઉંડી હુએ ખાઈ ઉસકી પાનીતલક ખુદાહએ,
પથ્થરસે ખુબ બાધે કીલ્લે ગીરદ ફીરા હુએ;
પુરા વહાં સમંદર પાનીસે પુર ભરા હુએ,
રાજાકે દેખનેકો કીશ્તી અંદર તરા હુએ—સુનયો
ખાઈ કે દો કીનારે કીલ્લે સો મુંખડે હએં,
ચુનેકી ગારસીતી મઝબુત લે જડે હુએં;
દેવલકે બએઠનારે તુજાર કઈ બડે હુએં,
લાયા ગઝબ ખુદાકે વો કાફીર કહીં નડે હુએં—સુનયો.
ઝોરા હુએ કાફીરોંકા કરતા હુએ ખુન દાયમ,
સીના કઠન હુએ ઉસકા દીલકા નહીં. મુલાયમ;

મઝકુર સબ કહી મએં પટનકા જો નુમાયમ.
તોડે કુફ્ર કરો તુમ ઈસલામોદ્દીન કાયમ—સુનયો.
ફ્રયાદકો સુની જબ જલદી કીયા નકારા,
સુલતાનને કહા યું લશકર કરો નયારા;
અસવાર ઓર પએદલ આવે નીકલકે સારા,
ચોબદારકો ફીરાયા કરને લગા નકારા—સુનયો.
થા ફ્તહા જંગ નકારા ઈસલામકા વોહ બાજા,
અયેસા ઉઠા ધપકકર બાદલ મીસાલ ગાજા;
શોહરત હુઇ મુલકમેં હોતા હએ જંગ તાઝા,
હએબતસે ગીઝનવીકે સબ કાંપતે હુએં રાજા—સુનયો.
ડોસીયે તબ કહી યું સુલતાન મુજહ રઝાદે.
જાના મુજહે શીતાબી હાજીકે પાસ ચલકે;
રૂકકા તુ લીખ વલીપર ઓર મુખ ઝબાંસે કહેદે,
પએગામ મએં પહોંચાઉં આતીહયે ફ્રઓજચડકે—સુનયો,
સુલતાનને ખુશીસે દેતી રઝા કે જાઓ,
લીખતાહું અબ રૂકા મએં દીલમેં ફીકર નલાંઓ;
દેખા તુમ્હીં તમાશા હાજીકો જા સુનાઓ,
મેરે તરફસે ફીરકર જા કોરનીશ બજાઓ—સુનાઓ.
સુલતાનને લીખા ખત હાજી ઉપર અરઝકા,
દેખા ખત તુમ્હારા પાયા મએં દીલ ગરઝકા;
બસ ખતકે દેખનેસે જડ કટગયા મરઝકા,
કદમો પડેગા આકર યેહ કામ હએ ફ્રઝકા—સુનયો.
ડોસીકો જો દીયા ખત ઉઠકર ચલી વોહ માંમાં;
આઈ સો ઉસ મકાંપર આંખોંપે ઢાંક જામાં,
હકને ઉસે ઉડાઈ લાગી ન દેર રાહમાં,
હાજીકો જા પહોંચોઈ સુલતાનકા સોનામાં—સુનયો;
હાજીને ખતકો દેશા સુલતાનને ભેજા હએ,
તસલીમ ઓર કદમબોસ ખતકે અંદરલીખાહુએ;
પાયાહુ ફ્રએઝ તુમસે ફીરકર શમા દીખા હએ,
અબ કામ જો પટનકા કરના સુજહે રવા હએ—સુનયો.
ડોસીને મુંહઝબાની હાજી આગે કહા હુએ,
નામેકો દેખ સુલતાન ખુશહાવ હોરહા હએ,
માઝુરથા ચશ્મસે અબ તનદુરસ્ત હુવા હએ,

ચડનેકીં અબ તયારી નવબત શુરૂ કીયા હુએ—સુનયો.
સુનકર વઝીર દવડે સુલતાન પાસ આએ,
શોહુરત ઉઠી યકાયક આજશહેરમેં સોક્યા હુએ?
બાજા ફ્તાહુ નકારા ચોબદારભી ફીરા હુએ,
યેહ મહુમ હુએ કીધરકી બેગી કયા મુદ્દાહુએ—સુનવો.
સુલતાનને યું કહા જબ જાના મુજહેદએ હીંદપર,
આયા રૂકા વલીકા તીરત સો ઉસ પટ્ટનપર;
તોડે કુફ્ર પટનકા અપની સોં અબ હીમતપર,
સારે કરો તયારી જાના શીતાબ ચલકર—સુનયો.
સુલતાનને બુલાએ ઉમરાવ ઓર વઝીરાં,
બખશી વખાનસામાં દાવાન સબ અમીરાં;
છોટે બડે જમાદાર કંતને રીસાલદારાં,
મજલીસ યું કર બીઠાઇ સુલતાન શાહનઝીરાં—સુનયો.
સુલતાનને કહાં યું અબ કવા સલાહ તુમ્હારી,
બેગીસે કહે સુનાઓ આવે પસંદ હમારી,
જાના અપસકો હીંદપર કરના સો અબ તયારી.
રસ્તા બીકટ કઠન હએ લેની હએ ફ્ઓજ ભારી—સુનયો.
સારે અપસમેં મીલકર કહેને લગે યું આકર,
સરદાર તુમ હમારે હમ હુએં તુમ્હારે ચાકર;
હીમ્મત જો ગર રૂજુ હએ દીલજાનસે હએં શાકીર,
ફ્રમાશ જો કરો તુમ લાવેં ઉસે બજાકર—સુનયો.
સુલતાનને સમજહુકર બેગી હુકમ ચલાયા.
સુબે કીતે વઝીરાં બેટેકો તબ બુલાયા;
રખનેકેથે જો લાયક ઉસકો સમજહ રખાયા,
કીતે સભી સીપુરદ મુદ્દા સભી બતાયા—સુનયો.
સુલતાનને કહા યું મુજહકો હએ દુર જાના,
દેવે ખુદા ફ્તાહ જબ ઇસલામ કરકે આના;
બરસોંકા કામ હુએ યાં ચાહેગા બહોત સામાં,
ગફ્લત તુમ્હીં નકરીઓ યેહ યાદ નામાં—સુનયો,
સુલતાનને ફીરાકર કીતા હુકમકે જાઓ,
જલદી કરો તયારી ગફ્લત તુમ્હી ન લાઓ;
સામાન સબ સફ્રકા તંબુ બડે સીલાઓ,
રાઝા બરાત સબકી સરકારસે લીજાઓ—સુનયો.

કીતા હુએ તર કલમકો લીખનેકો હાઝરીકો,
આએ કઈ સીપાહી સબ સેર બાજરીકો,
મહીના દીયા બંધાકર દવડે હુએ ચાકરીકો.
એકારગે તવાયાં આતી હુયે ભાકરીકો—સુનયો.
બએઠે હએ યું લીખનકો બખશી ઓર ખાનસામે,
સવદા યેહ હએ નકદકા દેતે હુએં લાલ જામે;
શોહરત હુઈ મુલ્કમેં આએ સીપાહી ધામે,
અસવાર ઓર પયાદે લીંખતે હુએં સબકે નામે—સુનયો.
કઈ પલટનાં ફીરગ્યાં ગાડદી કઇ લીખાએ,
તુરકી અને પંજાબી ચેહેરે સભોં દીખાએ,
ગોરે મુગલ ને ચગદી કઇ રોહેલે બુલાએ,
સબ શેખ ઓર સયદકો લે હાઝરીમેં ધએ—સુનયો.
હુબસી અને વીલાયતી કીતે પઠાન હીંદી;
ખોઝી અને સરાયાં કછી ને બહોત સીંદી,
બેબારથે મલીકાં મીસરી ને ખુબ શીદી,
ઓર જમ હીમ્મત સભોંકો મારેં પટનકા ગીદી—સુનયો.
ઘોડે કઈ ઈરાકી ટાંગન ખચર ઓર તેઝી,
તુરકી અને અરબ્બી ભલપનમેં ખુબસે જી;
ઝીન પોશા ખુબ સજાયા અસવાર હુએ મીઝાજી,
સુલતાન દેખ ઉનકો હોતે હુએં ખુબ રાઝી—સુનયો.
પાખર જહલુમ બકતર ખાસે સજુકી ધજ હુએ,
હથીયાર સબ બરાબર લગતે અજબ યેહ સચ હુયે;
રૂપીએ નકદ મીલે હુયેં સબકો હો વોહ ગરઝ હયે,
કરયો નમક હલાલી અપનોંકો સબ ફરઝ હુયે—સુનયો.
ઝરબફતકે નીશાનાં હાથી ઉપર ચડાએ,
લાયકયે હાથીયોંકે ઉનકો સો લે બીઠાએ;
ઘોડાં ઉપર નીશાનાં નીલે ઓર લાલ પીલે,
દોચાર પંજ હઝારાં ગુલશનમેં લાલ ખીલે—સુનયો.
લશકરકી હોલ સુનકર રાજા કરે યું હીલે,
સુલતાનકી ઝરબસે બંદ હોગએ હુએં ઢીલે;
ઉંટોં ઉપર નકારા ઘોડાં ઉપર હુએં ડકે,
અસવાર સબ જલદ હએ સોદી સીપાહી બનકે-સુનયો.
હુએં નામવાર અમીરાં જીનકે મુલકમેં સુનકે,

ઈસલામપરથે કાયમ બાંધે કમર હીમતકે;
ચારબ ફ્તાહ તુ દીજે સબ યું દો આએં કરતે,
ઢલતી ચંવર જીન્હોંપર ગરમીસે હોતે પંખે—સુનયો.
પ્યાદે અછે જમા હુએં કઈ બેરકા હઝારોં,
સફ્ બાંધકર બરાબર આકર ખડે કતારોં;
વારીદ હુએ વકતપર ચેહેરે લીખાએ સારોં,
અબ તોડતે રૂપેકો હાંઠો અને બઝારોં—સુનયો.
બાજે કઈ ઉન્હોંમેં કયા બાજતેથે ખાસે,
પરધમ અને કીનાટક ફગા બાજતેથે તાસે,
તોડે નકીરી બાજે સુરનાઇ ઓર કાંસે,
રાજાકો ગીઝનવીકે આતે ચલે હએં જહાંસે—સુનયો.
બંદુક બાંન ટટી હતનાલ કઈ કીએ હુએં,
તોપોં ને શુતર નાલાં સબ બાર કરલીએ હુએં;
ગાડે કઈ હઝારોં દારૂકે ભરલીએ હુએં,
કઇ જાઝમાં કનાતાં શમયાને કઇ સીએ હએં—સુનયો.
સામાન લશકરી સબ બહોત બાંણીએ બકાલી,
કરબી અને કંદુયાં હએં બહોંતસે પખાલી;
ચલને ઉપર સફરકે સબકો બડી ખુશાલી,
સાહેબ કરમ કીયા હએ પએસે અનાજ પાલી—સુનયો.
લશકર હુવા જમા સબ સુલતાનકે હુકમપર,
બુલવાએ સબ નજુમી આએહએં ચલસુખન પર;
દેખા નજુમ ઉન્હોંને સાઅત બતાઈ ખુશતર,
કહેને લગે નજુમી ચડયો ઇસી વકતપર—સુનયો.
સુલતાન ગઝનવીશાહ તયાર હોકે આએ,
માંગે દોઆ ખુદાકી પગ પાગડીયાં બાએ;
આપી ચલે હુએં ચડકર લશકર સભી ચડાએ,
ચોબદાર ઓર જાુલુસાં નઅરે યું કરકે આએ—સુનયો.
લશકર નીકલ શહેરસે ડેરે બાહેર દીએ હુએં
ઉતરે સભી મીસલપર જહીંડે ખડે કીએ હુએં;
ખચ્ચર ઓર ઊંટ ગાડે ભરકે રૂપીએ લીએ હએં,
બારા બરસકા સામાં સુલતાનને કીએ હયેં—સુનયો.
દો ચાર દીન રેહે વાં સામન સબ મંગાયા,
બારૂત ઓર ગોલા તયાર સબ કરાયા;

સામાન સબ બરસકા પોઠી કહીં ભરાયા,
લે ફતહા જંગ નકારા ફેર કુચકા બજાયા—સુનયો.
લશકર ચલા ઉપડકર રાજા ગએ હુએં રોતે,
દીલમેં પડી હુએ દહેશત ટુક નીંદ પુર ન સોતે;
સુનકર હુએં દાનકે વોહ નાહક ઉમરકો ખોતે,
સુલતાનકા હુકમ હુએ મારે બડે ઓર છોટે—સુનયો.
સુલતાનને કહા યું બખશીકો અબ બુલાઓ,
લે હાઝરી સભોંકી સબકો નઝરમેં લાઓ;
દફતર ઉપર શુમારાં સાબીત કરો ગીનાઓ.
કીતના ચડા કલમગર હમકો સો સબ સુનાઓ—સુનયો.
બચશી વઝીર મીલકર લે હાઝરીકો આએ,
અસવાર ઓર પએદલ સબકો વહાં બુલાએ;
લીં હાઝરી સભોંકી દફતર ઉપર ચડાએ;
પંજ લાખ પંજ હઝારાં સુલતાનકો સુનાએ—સુનયો.
ઈતના કલમ ચડાયા લીખના હનુથા જારી,
આતે નવે સીપાહી હોતી હુએ ફઓજ ભારી;
બુઢે અને જવાનાં બાલક નહને સવારી,
સીપરશ હીરોલકી સબ મીઠીકો ફઓજદારી—સુનયો.
કસબીથે કઈ સુનરકે લશકરમનેથે શામલ,
આલીમ ઘને નજુમી કીતે હકીમ દોહલ;
મીલતાથા રોઝમરરા સરકારસે ખુદાખલ,
રોઝગાર વોહ બડાથા ખાતે ગહું ઓર ચાવલ—સુનયો.
બેપારથીં બહોતેરા નકદા નકદકા જારી,
અટકાવ કુછ નથાવાં મીલતાથી ચીઝ સારી;
કરતેથે યું દોઆ સબ સુલતાનપર હુએ હારી,
ખએરાતવાં હમેશા સરકારસેથી જારી—સુનરો.
કરતીથી ફઓજ મંઝીલ હરરોઝ નહીંથા ખાલી,
હર તાઝગી સીપાયાં ખુશબોસે મુખ હુએ લાલી,
છે કોસકે ગીરદમેં હોતા મુકામ આલી,
ઉડતા નકદ રૂપ્યા બબકો ચેહી ખુશહાલી-સુનસો.
લશકર બડી ગ્રરબકા કીસ ધુમસે ઉઠાવે,
અંદઘોર હુએ ગરદકા હાથી નઝર ન આવે,

ચમકાર ખરછીયોંકી બીજલીકી જું દીખાવે,
દહેશતસે કાફીરોંકા સીના તરક હોજાવે—સુનયો.
ખલબલ પડી હુએ હીંદમેં પુરબ પછમ યું ભાગે,
રાજા જીવે મુલકકે હુએબત સભોંકો લાગે;
સબકો પડી અપસકી સોચે નહીં યું જાગે,
સુલતાન ગીઝનવીકી આઈ હુએ ફ્રઓજ આગે—સુનયો.
ભારી કડકકી શોહરત રાજા સભોંને જાની,
ફ્રસબી હુએં સબ તરેહકે ફીરતી નહીં અધાની;
લાખોં સુમાર ફ્રઓજાં પહોંચે વાં પાની,
દહેશત પડી સભોંકો કારાની અને રૂતાની—સુનયો.
માલુમ હુવા હુએસબકોજાતીહુએફ્રઓજહીંદપર,
તીરત બડા ઉન્હોંકા પરભાસ ઉસ પટનપર;
ઇસલામ વાં જગાના સુલતાનકે હુએ દીલપર,
મારેંગે બુતપરસ્તી સબ કતલેઆમ કરકર—સુનયો.
રાજા મીલે હુએ સારે કાગઝ સભોંકે આવે,
તીરતકા ગમ ઉન્હોંકો અન પેટભર ન ખાવે;
રસતે બીકટપે જીતને લશકરસો વાં જમાવે,
જાતી હુએ ફ્રઓજ હીંદપર જાને કીધર ન પાવે—સુનયો.
જાસુસ ગીઝનવીકે દવડે શીતાબ આએ,
રાજાઓંકી હકીકત સુલતાનકો સુનાએ;
દુશમનહો આએ સારે લશકર ઉન્હોં મીલાએ
નદીયાં જીતની ખુદીથીંવો તીત સબ બધાએ—સુનયો.
સુલતાનને શીતાબી સારી સુના બુલાઇ.
રાજાઓંકી હકીકત ઉનકો સભી સુનાઇ;
રસ્તાયું બંદકીએં હુએં કયાહુએ સલાહુઅએ ભાઈ?
દુશમન હુએ યેહ સારે પુછો કીસે ન જહાઈ—સુનયો.
કીતી સલાહ સભોંને લાગે યું બાત કહેને,
સુલતાનકો હીમતકા લાગે જવાબ દેને;
કીતી હુયે ફ્રઓજ ભારી ખરચે રૂપે તમુને.
મારો ઉન્હોંકો ચલકર દીતી સલાહ હમુને—સુનયો.
સુલતાન કહે વઝીરો અબ નહીં અપનેકો ડરના,
જાના હુએ હીંદ પટનપર જહગડા ઉન્હોંસે કરના;

રસ્તે બીકટ છુડાકર પીછે કીલ્લેપર ચલના,
હોવે રૂજુ અપનેસે થાના સબોંમેં રખના—સુનયો.
ચલ કુચકર કટકપર સુલતાન ચઢકે આએ,
રસ્તે જો બંદ કીએથે જહગડા સો વાં મીલાએ,
બંદુકે તોપ પાડાં હતનાલ સબ ચલાએ.
દીતી હીમત ખુદાને ઘોડે ઉડા જહુકાએ—સુનયો.
પાઈ ફતાહ ઉન્હોંસે રસ્તેકો કર ખુલાસા.
રાજા છુપે કીલ્લોંસેં છોડી ઉન્હોંને આસાં,
સુલતાનસે લડનેકા દેખા ઇન્હોં તમાશા,
અફસોસ કરકે બએઠે પડયા ન ઉનકા પાસા—સુનયો.
રાજા અંદર કીલોંકે સુલતાનશાહને ઘેરે,
મીલજાઓ તો બચાઉં દેતાહું કુંક ડેરે;
હમરાહ નકો પટનકા તાબે તુમ્હીં હો મેરે,
બુત તોડને પટનકે સબ પાડને હુએં ડેરે—સુનયો.
સુલતાનને કહા યું સબી મીલકે રાજા આઓ,
જી હુએ તુમનકો પ્યારા ઇસલામ જલદી લાઓ,
નહી તો મુજહે સવેરા હર સાલકા ભીજાઓ,
દેતાહું કુંક ડેરે પટન તુમ્હીં નઆઓ—સુનયો.
રાજા મીલે હુએં આકર લાચાર વે હુએ હુએ,
ચલયા ન ઝોર ઉનકા દીલમેં કુડ મુએ હુએં;
કીતે રહે મુનાફીક હમસે સો જલ મુએ હુએં,
દેખો તુમ્હીં ઉન્હોંકો ગફલતમને રહે હુએં—સુનયો.
રાજાઓંને કહા યું હમરાહી હમ ન કરયે,
તો હુએં સબ તુમ્હેરો ખીદમત તુમ્હારી કરયેં;
અફસોસ અબ પટનકા દીલપર હમે ન ધરયેં,
સોગંદ હમેં ધરમકી તુમસે કભી ન ફીરયેં—સુનયો.
સુલતાનશાહ ખુશીહો લશકરકો કુચ કરકર,
સુનકર જો થે વોહ સારે કીલ્લાહ રહે પકડકર,
અબ મોરચા ફીરાદો તોપોંકી માર કરકર,
દેવે ખુદા ફતાહ અબ તકવા દીલોંમેં કરકર—સુનયો.
હમલા કીએ શીતાબી તોપોંકી માર ભારી,

વાં મોરચે જમાએ બાડા કીએ હુએં જારી;
ચંદરોઝ હુએ અટકકર કીતી સુરંગકી તયારી;
દીતી અલગ ઉડાકર રાજાકી ખાઇ સારી—સુનયો.
રાજા જીતેથે મુનકર સારે ઉસી કીલ્લેમેં,
કીલ્લા "ડા જબરથા મારવાડકે ઝીલેમેં;
લડના ઉન્હોંને છોડા દુજેરવા મીલે હુએં,
પટનકી પેરવીકર લશકર સો લેચલે હુએં—સુનયો.
થાના સભી બીઠાકર સબ મુનકરોંકો કાડે,
ખોયા મુલક ઉન્હોંને પએસોંસતી વોહ હારે;
સુલતાનને ખઝાના બહોતસે ભરે હુએં ગાડે,
કર કુચ ઉસ જગાસે આતી હુએ ફૂઓજ મારે—સુનયો.
રસ્તેમેં શહેર ભારી "જએસલમીર" આયા,
રાજાકા વાં અમલથા લશકરકો લે જહુકાગા,
રાજા પડા ફીકરમેં આફસોસ ઉસને ખાયા,
રાનીને દી દીલાસા સમજહા ઉસે મનાયા—સુનયો.
સુલતાનશાહકી ખુબી થી સાહેબે જમાલ,
રાનીને સુનકર સુરત લીગી સભી નીકાલ;
નઝરોંમને અપસકે રાખીથી યું સંભાલ,
ઉસકી હીમતસે રાની ડરતી નહીં ઇતાલ—સુનયો.
કીલ્લેકે ખોલ જહાંપે સુલતાનકો બુલાએ,
કીદુમ મસે બુલાકર વોહ શહેરમેં લેઆએ;
મહેલાત પર ચડાકર ખુશ જગાપર બીઠાએ,
રાની કોરનશ બજાકર સુલતાં હુઝુર આએ—સુનયો.
રાની લગી યું કહેને યેહ શહેર હએ તુમ્હારા,
તુમકો કોરનશ બજાના યેહ કામ હય હમારા;
તુમસે ન કુછ તફાવત રખતે નહીં જુદારા,
દેખો દરસ તુમ્હારા કરતે હુંય હમ ગુઝારા—સુનયો.
સુલતાન કહે અએ રાની દેખે નહીં તુમનકો,
હમસે બડા તફાવત દેખે સો કયું હમનકો;
નીકલે નહીં કભી હમ લેકર કટક ફીરનેકો,
રાખા વીરદસો કયું કર દેખે બગએર હમનકો—સુનયો.

સુલતાનકી શીકલકો રાનીને ખુશ કરીથી,
ચીરત ઉસી શીકલકો દીવારપર જડીથી;
કીતને રૂમાલ અંદર ઢાંકી સો વાં ધરીથી,
સુલતાનકો દીખાઈ વાં રૂબરૂ ખડીથી—સુનયો.
સુલતાન દેખ શીકલકો રાઝી હુએ દીલોંસે,
શાકીર ખડે અપનપર લડના નહીં ઉન્હોંસે;
હરગીઝ યું બે વફાઈ હોવે નહીં જીન્હોંસે,
સોંપા મુલક બહાલી ડરયો ન અ૫ કીનોંસે—સુનયો.
રાનીકો કર રઝામંદ સુલતાન ચલે વીદાહો,
લશકરકે કુચકી અબ તઈયારીમેં ખડેહો;
જલદી કીયા નકારા લશકરકો અબ ઉઠાઓ,
ચડકર ચલે મીઠેખાં સારે હરદીલ લેઆખો—સુનયો.
સુલતાનને ખુશીસે લશકર તભી ચલાયા,
સુનકર જીતે રહે થે અફ્સોસ સબને ખાયા;
હમરાહીકો પટનકે આગેસો કોઈ ન આયા.
સુલતાનને સભોંકો રાહમેં ઝહર દીખાયા—સુનયો.
સુલતાનને ફીકર સબ પીછુકી અબ મીટાઇ;
રાજાસતી પટનકી ફ્રૌજાં સભી ખપાઇ.
“જએસલમીર” કી રાની માફી ઉને કરાઈ,
આજે હુએ શાદનામી મીસરી ખડી બટાઈ—સુનયો.
કાગઝ સભી કીલોંકે કાસીદ લીએ યું આએ,
વાંચે સો અબ પટનમેં રાજાકો સબ સુનાએ;
જએસલમીર બચાયા ઠાના સભી બીઠાએ,
મીલગએ જીતે બચે હંય દુજાંકો સબ હટાએ—સુનયો.
પટનમેં હર હમેશા લશકરકી બાત આવે,
રાજા અએસી ફીકરમેં અન પેટભર ન ખાવે,
સામાન સબ તરહકે કીલ્લોંમને જમાવે,
દારૂ અને બંદુકાં ગોલે કઈ ઘડાએ—સુનયો.
હુએબખત રહા પટનમેં તોહ “કુંવરપાલ” રાજા,
રાજા આકો લીખે ખત તીરમ્રકી રખયો માંજા,
પટનકે અબ કીલ્લેકા મુજહકો નહીં હુએ આસા.

સુલતાન ગીઝનવીકા લશકર હુયેબહોત જહાજહા--સુનયો.
રાજાઓંને પડે ખત મસલત સભોંને કીતી.
પટનકી સબ હકીકત કાનોંસે સુનકે લીતી;
તીરથકા લાજ ઉનકો ફૂઓજાં જમાઓ કીતી,
સુલતાનશાહસે છાની પટનકો ભેજો દીતી--સુનયો.
પહોંચી સકાત સારી દાખીલ પટનમેં મીલકર,
સુલતાનશાહસે છાની રાતોંકો ગએ નીકલકર,
રાજાને કી ખુશાલી ઉતરે હુંએ વોહ મીસલપર,
કહેતા હયે અબઝગાંસે લડના મુજહે હુએ ચલકર-સુનયો.
પટનમને કડકકી હોતી ચલી હુએ ભરતી,
અસવાર ઓર પએદલ આવે નઝર ન યરતી;
દફતર ઉપર ચડાયા એક લાખકા હુય ભરતી,
રાજાકી કમ દીસા હુય આખીર હોવેગી પડતી-સુનયો.
સંકાતકે ખરચકો કટગએ હઝાર થએલી,
ઉતરે હુંએ સબ જગાપર દેહેલી અવે હુવેલી;
કઝયા સો કયા બડાયા એક મારનેસે તેલી,
સબ લોગથે જમા વાં સારે પટનમેં ભેલી--સુનયો,
સારી સકાત મીલકર રાજાકો કહે સુનાયા,
ડુબા હુએ રાજ તેરા લશકર નઝદીક આયા,
કીતી ખુદી દીલીસે સુલતાનકો બુલાયા,
ખોદે હુંય મોલ સબકે હુકને તુજહે ભુલાયા--સુનયો.
રાજા કહે યેહ કુંવરપાલ સુનયો સકાત સારે;
તકસીર બીન ખતાકો મોમીન ગએ હુંએ મારે;
સુલતાનસેં લડુંગા કરયો યેહ બાત આરે,
લશકરકે લોગ લડકર ફીર જાએંગે બીચારે--શુનયો.
રાજાકો હુએ ગુઝરી કઈ મોરચે ખુદાકર;
તોપાં રસાનકે સબ કીલ્લે ઉપર ચડાકર?
જંઝાલ બાંડ સારે ટુટે નગંજ ભરાકર,
સુલતાનશાહકે આગે બએઠા હુએ યું હીમતકર-સુનયો.
કઇ ભોમીયોંને મીલકર સુલતાનકો સુનાયા,
રાજાને અબ પટનકે સામાન સબ કરાયા;

બકતર જહુલુમ પાખર બાંડોંસે ગંજ ભરાયા,
તાલાવ ભાલકીપર કઈ :મોરચે ચડાયા—સુનયો.
સુલતાનને કહા યું રાજાકી બાત રદ હુયે,
લશકર અએસેકા ખોટા સામાન સબ સરદ હુએ;
હાજી મંગલુરીશાહકી અપને ઉપર મદદ હુએ,
યેહ કરીશમા વલીકા કરયો તુમ્હે હીમત હુએ—સુનયો.
લાગે હુંએ લોંગ કહેને સુલતાન સામી આકર,
મંગલુરકી હકીકત બાતાં સભી સુનાકર;
સુલતાનકે મુલાબીલ કહેને લગે પ્રીરાકર,
મંગલુરકો નમાઓ અબ મોરચે લગાકર—સુનયો.
મંગલુર ઓર પટન હુએ દોનોં બરાબરીકે,
ઉનમેં નહી. તફાવત દોનોં સરાસરીકે;
સાલા અને બહેનવી દોનોં અડાઅડીકે;
આતે નઝર ચીરાગાં દોનોં કડાકડીકે—સુનયો.
પટનકા જો કુંવરપાલ જએપાલકા હુએ સાલા,
મંગલુરભી ઉસીકી ઉનકો બહુ તવાલા;
દેવલ ઉપર ચીરાગાં વો દેખતે ઉજાલા,
ખાના પીછું ઉસીકુ જપતે હુંયે અપની માલા—સુનયો.
મંગલુર "દેવડારામ" પટનમેં મનાંત,
ગાતે હમેશા બામન જારી હુએ દીનરાત;
પુજા હુમેશા રાજા કરતેયે અપને હાત,
બામન કઇ ખીલાકે દેતે ઉન્હોંકો દાત—સુનયો.
કીતે હુએં ભોમીએ સબ સુલતાન જલદ ચડકર,
મંગલુર અબ પટનકો લેના શીતાબ લડકર;
ઇસલામકો જગાયા સબ કુફર ઝેર કરકર,
પીછે ચલો પટનપર જાવે ફીકર સો ટલકર—સુનયો,
સુલતાનને કહા યું મંગલુરપર ચડું મએં,
ચંદરોઝ વાં લડુંગા કીલ્લા ફતાહ કરૂં મએં;
દેવે ખુદા ફતાહ તો થનાસો વાં ધરૂં મએં,
લશકરકો ફેર ઉઠાકર પટનસે જા અડું મએં—સુનથો.
લશકર ઉઠાં વહાંસે કીલ્લા નઝર દીખાદે,

કર ભોમીયા હુરોલી ગીરયાં ચલે હએં આડે;
સુનકર સભી મુનાફીક રસ્તેમેં બહોત મારે,
“ કામીસર ” કોઠડેપર આકર નશાન ગાડે—સુનશો,
મંગલુરકે ગીરદકી સારી ઝીરાઅત લુટી,
દાના જો પક રહાથા રહેને દીયા ન મુઠી;
બસ્તી વો બાગ સારી કીલ્લે અંદર સો બએઠી,
રાનીને મહેલ છોડા નીચે ઉતરકે બએઠી—સુનયો.
જએપાલ ઉસ ફીકરમેં અફસોસ દીલમેં લાયા,
બલવા જો થા પટનપર મંગલુર પર કયું આયા;
સબ ભોંમીયોંને મીલકર સુલતાનકો શીખાયા,
જાતા કટક પટનપર મંગલુર કયું ફીર આયા—સુનયો.
જએપાલને અપસકી સારી સેના બુલાઇ,
કીતી સલામ સભોંને એકાત પડ ભીઠાઈ.
યેહ વકતકો સંભાલો કરકે અબ કુછ ભલાઈ,
કરયે નઝર ખઝાના રખયે સુલુક ભાઇ—સુનયો
જએપાલને કહા યું ડાપન સો અપને કીજેં,
મીલએ સો ગીઝનવીસે પએસા જો બહોંત દીજેં;
હોવેગા ફેર જો માલુમ દીલમેં સમજહકે રખીયેં;
પડતી બલા પટનપર સરપર અપન કયું લીજે—સુનયો.
જએપાલને શીતાબી યેહ મામેલત દવડાઈ,
દીવાન સારે ભેજે હીકમત ઉને લડાઈ;
સુલદાનસે વોહ મીલકે જા બાંદરી કરાઈ;
રાજાકો આવનેકી બાબત સભી ઠએરાઈ—સુનયો.
સુલતાનને કહા યું ફેર ચવકી શબકો જાવે,
જએપાલકો ચડાકર મેરે હુઝુર લાવે,
શાકીર હમીં તુમનપર ઝર માલ બહોત લાવે,
ફેર રૂબરૂ સમજહુકર અપના સો દે ચુકાવે—સુનયો.
દીવાન જા શીતાબી જએપાલકો ચડાયા,
મતલબથા ઝમીનીકા ઉસકો સો કહે સુનાયા;
ગાડોંમે ભર ખઝાના કરને નઝરકો લાગા.
સુલતાનકે હુઝુરી આ કોરનીશ બજાયાં—સુનયો,

રાજા લગા યું કહેને સુલતાનશાહ સુનો તુમ,
તાબે જો હુએ પટનકે ઉસકે હમરાહ રહે હમ,
સમજહો તુમ્હીં પટનસે મારે નહીં હુમેં દમ,
શાકીર હુએ તુમનપર હમકો નહીં હુએ કુછ ગમ—સુનયો.
કહેને લગે વઝીરાં સુલતાં સુલુક દીજે,
દેતા હુએ ઝર બહોતેરા સબ હાથ કરકે લીજે;
ચલયેં સો અબ પટનકો દીલમેં સમજહકે રીજે;
પાની ભરા બહોતેરા પીવાએ ઉતના પીજે—સુનયો.
સુલતાનને લીયા ઝર નસીહત ઉસીકો કીતી,
બએઠં તુ ઘર પકડકર હમને ભલાંઈ કીતી;
તુજહકો વીદા કીયા અબ રાઝી રઝા સો દીતી.
રાજા ચલા ખુશીસે મીસરીહો ઘોલ પીતી—સુનયો.
કર કુચકા નકારા મંગલુરસે ચલે હુએં,
પટનકે આ મુકાબીલ મએદાનકર પડે હુએં;
લશકર સોવાં જહુકાયા જહીંડે ખડે કીએ હુએં,
રાજાકે મોરચોંસે તોપાં લગા અડે હુએં—સુનયો.
મએદાન માંઈ હાજત મએલાન વાં હુવા હુએ;
સુલતાનને બુલાકર બખશીકો યું કહા હુએં;
રસ્તેમેં ફ્ઓાંઝ ઝખમી કીતના કહે હુવા હુએ,
દફતર ઉપર ચડાઓ ઝખમી અને મુવા હુએ—સુનયો.
બખશી લગે લીખનકો સારા કલમ ચડાકા,
પએદલ સવાર ઘોડા મીધકર શુમાર લાયા,
ઝખમી ઓર મુવોંકી જુમલા બેરીઝ લાંયા,
જુમલા હઝાર બાઈસ સુલતાનકો સુનાયા—સુનયો.
રાજા કહે પટનકા સુલતાનસે લડુંગા,
તાલાબ "ભાલકે પર જાકર અભી અડુંગા;
કરના હુએ જંગ હીમતસે દીલમેં સો ના ડરૂંગા,
તોપાં ને બાંણુ લેકર સામી સો જાધરૂંગા—સુનયો.
લડનેકી જો તયારી રાજાને સબ કરાઈ,
બકતર જહુલુમ પાખર સારે સજુ બનાઈ;
આપી સવાર હોકર સંકાત સંગ ચડાઈ,
તાલીબ ભાલકેપ દઓજાં વહાં જમાઈ—સુનયો.

સુલતાન શાહને દેખા રાજા યું ચડકે આયા,
અસવાર ઓર પએદલ સારા કટક લેઆયા;
સુલતાનને કટકમેં ચોબદારકો ફીરાયા,
રનજીતકા નકારા ફેર હોકે ખુશ બજાયા—સુનચો.
સુલતાનશાહ ચડે હુએં લાખોં કટકકો લેકર;
માંગે દોઆ ખુદાકન પગ પાગડીમેં દેકર;
લોગાં મીલે કટકકે તોપાં ચલાઈ કહેકર,
કહેતે હુએં યું ઝબાંસે દેવે ખુદા ફતાહકર—સુનચો.
દોનોં તરફસે જારી તોપાં ને બાંણુ છોડે,
ઉડતે હુએં દો તરફે પ્યાદે ને ઉંટ ઘોડે;
બાદશાહકી ફઆેજ ભારી રાજાકે લોગ થોડે,
તોપાંકી મારસીતી કીતને મુએ હુએં ગોડે—સુનચો.
જંગલ બાણુ તોટે તોપાં ને તીર છુટે.
સરસાઈ બાદશાહકી રાજાકે લોગ ખુટે;
ગોલ બાંધકર ખડેયે હોકર જુદે વે કુટે,
રાજાકે તઈ મુવે હુએં રોવે ને સરકો કુટે—સુનચો.
સુલતાન કહે અએ યારો તોપાંસો મત ચલાઓ,
દેવે ખુદા જીસીકો ઘોડેસે લે મીલાઓ,
બરછી ન તીર ભાલે તલવાર અબ બજાઓ,
હાજીકી યું મદદ હુએ રાજાકો લે ઉઠાઓ—સુનચો.
કર યાદે હક નબીકો ઘોડે ઇનોં ઉઠાએ,
દીન દીન કર મોહમ્મદ લશકરમેં જા જહુકાએ;
મારે હુએં કાફીરોંકો લહુ રગત બહાએ,
દીતી ફતાહ ખુદાને સબ મુનકરાં દબાએ—સુનચો,
સુલતાન જંગકો જીતે રાજા યું ભાગ છુટા,
રાજાકો રન છુડાકર લસકરસો બહોત લુટા;
ભારી હુવા ફતાહજંગ ઇનિસાન બહોત તુટા;
રાજાને ફેર સમજહકર પકડા તલાવ મુટા—સુનચો.
બાદશાહને ભાલકેપર આકર જહીંડે સો ગાડે,
ઝખમી ને ફઆેતીઆં સબ સબકો કબરમાં ગાડે;
સુલતાનકે દસ હઝારાં રાજા કે બહોત મારે,
સુલતાનશાહ ખુશીસે ફેર શાદમાને જહાડે—સુનચો.

રાજા પડા તલાવેં બએઠા હીમત પકડકર,
ગમ છોડ માયેલેકે બાંધી કમર જકડકર;
બીસ હઝાર દોસો મારે ગએ લડકર,
બીલકુલ હઝાર ચોવીસ મરહુમ ઝખમી મીલકર—સુનયો.

સકકાત જો રહીથી સબને સલાહ બતાઈ,
રાજા તુ અબ સમજહજા તેરી સો હુએ ઘટાઈ,
લાખોં રૂપઈ તુ દેકર કરલે સુલુક ભાઇ,
તેરી દશા કઠણુ હયે સમકે તઇં જડ ખુદાઈ—સુનયો.

મારે ગએ સકાતી તુજહકો ન મેહેર આઇ,
ભુલી નહી હમનપર તેરી નહી હુએ જહાઇ;
કર તુત તંઇ કયા હએ બાદશાહકી ફૌજ આઈ,
મારેગએ ન છોડે બુટી કરેગા રાઈ—સુનયો.

રાજા સમજહકે દીલમેં કહેને લગે કે જાયો,
સુલતાનકે હુઝુરી જાકર મુજહે બુલાયો,
લાખાં રૂપઇ કુબુલું મુજહ રૂબરૂમેં લાયો,
હોવે સુલક અપના યેહ વકતકો બચાયો—સુનયો.

ચારન ને ભાટ મીલકર સુલતાન પાસ આએ;
રાજાકે ચુકનેકી અબ મામેલત લેઆએ,
લાખોં રૂપઈકી લાલચ સુલતાનકો બતાએ,
માનો સુખન હમારા દોનોકો યું ભુલાએ—સુનયો.

સુલતાનને યુ સુનકર દીતા જવાબ ઉનકો,
તુમતો હુએ ભીકારી અબ કયા કહું તુમનકો;
ઝર માલકી તલબ નહીં દરકાર નહીં હમનનો,
કલમા પઠે નબીકા મએં છોડદું સભોંકો—સુનયો.

ચારન ને ભાટ દોનાં હોકર ખીજલ વલે હુએં,
દાલી નહીં ગલી વાં રાજાસે આ મીલે હુએં;
સુલતાન સુખન સુન દીલમેં બહોત જલે હુએં,
રાજાકો સબ સુનયા સુલતાનસે જો સુન હુએં—સુનયો.

સુલતાનશાહ કહેતે હએં કલમા પડો તો છોડું,
દરકાર નહી રૂપઇકી ઈસ કુફરકો સએં છોડું;
પટનકે અબ કીલ્લેકો ગોલોંસે માર ફોડું,
ડેરોંકો સબ તુડાકર મકકાર મસીયત જોડું—સુનયો.

રાજા યેહ બાત સુનકર કહેને લગા લડુંગા,

મુજહકો હીમત લડાઇકી કલમાસો ના પડુંગા;
સામાન હએ બહોતેરા દારૂસે ના ડરૂંગા;
આકર પડેગી સરપર આખીર સો મએં મરૂગા—સુનયો.

રાજાકે વે હરોલી થે ભેલી દોનોં ભાઇ,
વે "બેગરા" "હમીરા" સીપરસ ઇન્હોંકો આઇ;
રાજાકા પ્યાર ઉનપર બુજહે ઉન્હોંકો જહાઇ,
દોનોંને કર હીમતકો તોપાં સો ફેર ચલાઇ—સુનયો.

ચુકા નહીં પટનકા લાગી લડાઇ હોને.
દીન રાત હએ ધમાધમ પાવે ન કોઇ સોને;
રાજા સદક ન લાગા હએ બહોત રોને,
વોહ બેગરાં હમીરાં લડતે હએં ભાઇ દોને—સુનયો.

રાજા ખડે તલાવેં સુલતાન ભાલકેપર,
હોતી હએં નીત લડાયાં પટનકે કીલ્લેપર;
રાજાકો હએ ગુરૂરી બીસયાર મોમીનોંપર,
ચુકે નહીં કીનોંસે લાંબી પડે દોનોંપર—સુનયો.

સુલતાનને કહા યું સારી સેના ભુલાકર,
રસ્તે પટનકે બાંધો સબ ચઓકીયાં બઠાકર;
લેવે નહીં કીસીકો કીલ્લા અંદર બુલાકર,
કરને હલાં અપનકો ચવગીરદસે ઉઠાકર—સુનયો.

સુબે વઝીર મીલકર સબ ચવકીયાં બીઠાયાં,
રસ્તે જો ગે પટનકે સબ મારગાં બંધાયાં,
દસ દસહઝાર પએદલ સબ બેરકાં લડાયાં,
આગે પટનકે જહાપે હોતીચલી લડાયાં—સુનયો.

રસ્તે યું બાંધનેકી રાજા ખબર મંગાઇ.
દોનોં વોહથે હરોલી બુજહે ઉન્હોં ન કોઇ;
વોહ બેગરા હમીરા સસરા અને જંવાઇ,
ઉનકોં કહા ચડો તુમ ઇસ ચવકીયાંપે ભાઇ—સુનયો.

વોહ બેગરા હમીરા હીમ્મત ઇન્હોંને કીતી,
ચવકીં કે મારનેકો સાતી સો ફઓજ લીતી;
દીનકો રહે હએં દબકર પડને સો રાત દીતી,
ગફલતમેંથી જો ચવકી જાકર સો ઘેર લીતી—સુનયો.

જાગી હએં ચવકીયાં સબ કીતી ખબર યું દારી,
બાંધી કમર સભોંને લડનેકી હએ તયારી;

હોને લગી લડાઇ વોહ ચવકીયોંપર ભારી,
તલવાર બરછીયોંકે લગતે હુએ વાર કારી—સુનયો.
ચવકયાંથી પાંચ કાયમ લાગી લડાઇ દોપર,
ઝખમી હુએ હઝારાં નદીંથા હીસાબ સોપર;
ચલયા હુએ ખુન અએસા પાની ચલે હએ જહુપર,
વોહ બેગરા હમીરા ખા ગએ શીકસ્ત આખર-સુનયો.
વોહ બેગરા હમીરા કરકે દગા ગએ હએં,
મુરસાઇમેં અપસકે આપી અકડ રહે હએં;
મારે હુએં ચવકીયોંને ભુડે સો હો પડે હુએં;
ઇનસાન કઈ તુડાકર ઠંડે સો હો પડે હએં—સુનયો.
બાદશાહકી ચવકીયોંકે જીતને ગએથે મારે
ખોદે હુએં ગંજ શહીદાં પહેલે સભોંકે ગાડે,
જાગે હુએ પીર હોકર સાબીત હુએ વે સારે;
લશકર સભીને મીલકર મજાકે નામ પાડે—સુનયો.
સારે વઝીર મીલકર બાદશાહસે અરઝ કીતી,
રાજાકી ફ્રઓજ કીતની ચવકીને માર દીતી.
ચવકી કે લોક થોડે સખતી ઉન્હોંને કીતી,
ચવકી ઝબર કરો અબ રાજાને હઓંસ કીતી—સુનયો.
બાદશાહને ફેર સમજહ કર તીન ચવકીયાં ઊઠાયાં,
મઝબુત દો જગાપર કાયમ સો લે બીડાયાં;
તાકાત રાજાકો કયા હુએ અબ કર સકે લડાયાં,
મલઉન બેગરેને ખાઈ હએ તવાયાં—સુનયો.
મઝબુત ચવકીયાં દો રાખીથી વાં કીધરકો,
લશકર જો કુલ પડથા રાખીથી એક ઉધરકો,
દુસરી હએ તલાવનીપર બારાઇએ ખાઝરકો,
જાને ન કોઈ પાવે હમરાહીકે પટનકો—સુનયો.
દોનોં તલાવ ઉપર લડના હએ રોઝ જારી,
મરતે હુએં લોગ કીતને ગોલોંકી માર ભારી;
લગતે હએં મોરચોમેં આકર યું ઝખમ કારી,
હરરોઝ હુએ ધમાધમ દીનકો ને રાત સારી—સુનયો.
લડતે તલાવ ઉપર રાજા યું બાંધ બએઠા.
મહીને યું પાંચ ગુઝરે છઠેમેં આના પીઠા.
ગોલોકે સબબસે રહેતા નદી હએ નીટા,
મોરચોકો છોડદેકર આયા હુએ આપ નીટા—સુનયો.

હાજી મંગલુરી આપી બએઠેથે જા અચાનક,
મવસુફશાહકે પાસીં કન કાએકીથી થાનક;
કીતી ઝગા પસંદ વો બએઠે રહેથે કબલક,
રહેના મુજહે સો યાં પર લગતી હએ અછી રવનક—સુનયો.
હાજી મહેમુદશાહકોં યું મઓત અપની સુજહી,
કન કાઈકો નીકાલી સામીં ખડીરે ધુજી;
કનકાઈનો કહા યું કહા જાઉં મેરે શાહજી,
માનુ સુખન તુમ્હારા બુઝુરગહો પીર હાજી—સુનયો.
હાંજીને યું કહા જબ ચાચાઈમેં તું જાઈ,
ભેજી તુજહે સોહમને ફીરકર ક્ધિર ન આઈ;
બએઠે જબલમેં જાકર હીલા ન વહમ લાઈ;
જાતી હું મએં ખુશીસે ભેજી તમુને સાઈ—સુનયો.
ખીદમત મનેથી પુરી ઉસને વીસાલ પાઇ,
હાજી મંગલુરીશાહને અવ્વલ મંઝાલ પહોંચાઇ;
કીતી દફન ઉસીકો તુરબત અછી બનાઇ,
હોંતી હએ માનતા અબ હકને સો વે જગાઇ—સુનયો,
હાજીકે ખતકે ઉપર સુલતાન મહેમુદશાહ આએ,
કરની જો થી ખુદાકી મીલનેકો અબ ન પાએ,
ચેહ તોડને કુફરકો ગીઝની સીતી બુલાએ,
હાજી વફાત પાએ અવ્વલ મંઝીલ પહોંચા—સુનયો.
ઝયારત ઉપર હાજીકે બાદશાહને હીલા નકીતી,
રાજાકી ફઓજ સારી આકર સો ઘેર લીતી;
મારે તલાવ ઉપર વાંસે નીકલ દીતી,
રાજા યું ભાગ છુટા સખતી ઉન્હોંપર બીતી—સુનયો.
તલાવકે હીલાપર લશકર બહોત મુવા હુએં,
મરહુમ કઈહઝારાં ઝખમી કઇં હુવા હુએં;
સુલતાનકે હુએં ઇતને રાજાકે જો મુવે હએ,
જુમલા હઝાર સોલા રાજજી મર ખપે હએં—સુનયો.
બડે તાલાબ ઉપર બાદશાહ યું આકે બએઠે,
રાજાકે લોગ ભાગે અંદર કીલ્લેકે બએઠે;
ખાઇ કે મોરચોંમેં કીતે રહે હએં બએઠે.
બંદુક બાણ તોપાં ચલને લગે હુએં એખડે—સુનયો.

સુલતાનને કહા યું હાજીકે પાસ જાઉં,
પહોંચું સો જા શીતાબી લે દસ્તબસ્ત મીલાઉં;
દેખું જમાલ ઉનકા કદમોંમેં સર નમાઉં,
લાઉં બુલા શીતાબી ખાના પીછે મએં ખાઉં—સુનયો.
હાજી વીસાલ પાએ શાહકો ખબર જો આઈ,
દીન તીન ગએ ગુઝરકર ઝયારત ફજર કરાઈ;
સુલતાં લગે હુએં રોને મરગએ હમારે ભાઈ,
મીલના નહીં હુવા હએ કુદરત અજાબ ઈલાહી—સુનયો.
સુલતાનને કહા યું ઉનકે બુલાએ આયા,
લાખોં રૂપઈ ખરચ કર ઇતની મએં ફઓજ લાયા;
કરની જો થી ખુદાકી મીલનેતઇં ન પાયા,
અફસોસ ગમ કીયા હએ દીન તીનલગ નખાયા—સુનયો,
બાદશાહ ગીઝની બોલે પટનકા કુફર તોડું,
બામન ને બુતપરસ્તી મારે બગએર ન છોડું;
ઈસલામકો ન માને ઉનકે મએં સીસ તોડું,
હાજીકે પાસ જાકે પહોંચું મએં હાથ જોડું—સુનયો;
કર મોરચોંકો લાગુ જારી કીયા હએ તોપાં,
અંદર ધુસે ધુંવેકે હોતી ઝરદ સો ધુપાં,
જંઝાલ બાણુ તોટે કયા છુટતે બંદુકા,
કીલ્લેકી માર ભારી જલગએ ઈનોંકે રૂપાં—સુનયો.
હનોઝ ફઓત ઝખમી હોતાહુએ લોગ જહાજા,
મોરચે હુએં ચવતરફસે ઘેરે કીલ્લેમેં રાજા;
લડનેમેં હુએ તફાવત હરરોઝ જંગ હુએ બાજા,
ભારી કટકકી શોહરત કયા બાજતા હુએ બાજા—સુનયો.
લડતે બરસ બારે પટન ઉપર હુએ હયેં:
મેખાં ચું ભોટ ઉગે ઓર થોડે હુએ બડે હએં,
ફતાહ હજુ હુવા નહીં દીલગીર શાહ હુએ હએં,
રબકી મદદ હુઇ જબ આગેકો શાહ ચલે હએં—સુનયો.
રાજા કહે ઉન્હોંકો સુનયો સકાત ,રીરી,
મોમીનકો મારનેસે લડના હુવા હુએ ,જારી;
ગએ બાર માસ ગુઝરકર લડતે હજુ હુએ ભારી;

ચુકી નહીં લડાઈ કાટની હુએ ફમોજ સારી—સુનયો.
સામાન પુર ભરા હુએ કીલ્લે અંદર હવેલી,
તીરથકે વાસ્તે પરગતતી સકાત થેલી;
પકના હુએ જું રસોડા ખાતેં હુએં સારે ભેલી,
લડતે બરસ ગુઝરસુએ સાઅત ખડી યેહ પહેલી—સુનયો.
સુલતાન કહે વઝીરો કબતક અપન લડેંગે,
પરભાસ અબ પટનકો ફતહા સો કબ કરેંગે,
આધી ઉમર ગુઝરગઇ કીતનેક દમ ભરેંગે,
ઉઠનેકો લાજ મુજહકો આખીર સો લડ મરેંગે—સુનયો.
લાગે વઝીર કહેને સુલતાં તુમ્હીં કયું ભુલે,
રાજીસે જા મીલે નહીં બારા બરસ યું જહુલે;
દીલમેં કેહે અકડકર ખુશયાં મનેથે કુલે,
માંગો સો જા બશારત ખોલો નીશાન નીલે—સુનયો.
સુલતાન ગીઝનવીશાહ પ્યાદા સો આપ ચલકર,
હાજીકે બાતેહાપર સારે વઝીર લેકર;
તુરબતકે પાસ પહોંચે બએઠે કોરનસ બજાકર,
અહેવાલ અપના કહેને લાગે હુએં રોરોકર—સુનયો.
દીલગીર શાહ હો બએઠે ખાના સો કુછ ન ખાવે,
દીન તીન ચીલ્લા ખીંચા ખાના ન પાની ભાવે,
હાજીસે હુઇ બશારત ફતહા ખુરા કરાવે,
ઉઠના નહીં હુકમ બીન ગર જાં નીકલકે જાવે—સુનયો.
હાજીને કી બશારત સુલતાં બુલાએ તુમકો,
ગફલત તુમને કીતી ફેર ભુલગએ હમકો;
દીતી ફતાહ ખુદાને માનો તુમ ઈસ સુખનકો;
જુમાકે રોઝ જીતો ફતહા કરો કીલ્લેકો—સુનયો.
સુલતાનને કહા યું ખાદીમ મએં હું તુમ્હારા,
હમરાહી સબ તુમ્હારી યાં કાય નહી હમારા;
પડગઈ હુએ ભુલ મુજહકો લાચારહું બેચારા,
કરયો દોઆ દીલોસે કટજાએ ગમ હમારા—સુનયો.
હાજીને દી બશારત આવેગી અબ જુમેરાત,
ઉસ રોઝ ચલેગી આંધી હોગા સો બહોત બરસાત;

ઉસ રાતકો જો આવે રાજાપે બહોત આફ્ત,
લશકર મને તુમ્હારે ખલબલ પડેગી ઉસઘાત—સુનયો.
અએસા કભી હુવા નહીં બારા બરસમેં સુન યાર;
આવે પવન ને પાની ઓર હોવે બહોત અંધાર,
અએસેમે ઘુંડયો તુમ પડતે જો હુએંગે દો ચાર,
ઉનકો હરોલ કીજો દેવ ફતાહ યું કીરતાર—સુનયો.
ગીરજાએ તંબુ સારે ઉનકા સો નલોગાડા,
કુરઆન ઉનકે આગે દીવા શમા જલેગા;
જાફર અને મુઝફ્ફર ઉનસે ફતાહ મીલેગા,
કુછભી હીલા જુમાકો રાજાકા ના ચલેગા—સુનયો.
હાજીને તબ કહાયું સુલતાં તુમ્હી સો જાઓ,
જો કહેદીયા હમુને સારા નઝરમેં લાઓ;
જહાડો જો શાદીયાને મીરી સો જા બટાઓ,
રખયો ન ગમ દીલોમેં ખાના ખુશીસે ખાઓ—સુનયો.
સુનતાં ખુશી જો હોકર તસલીમ તબ બજાએ,
હોકર ખુશી ચડે હુએં બશ્કર મને સો આએ;
ચેહેરેપે રોશની હુએ સારી સેના બુલાએ,
સીસરીરી ખાન કરકે લે નવબતાં બજાએ—સુનયો.
આઇ સો ફેર જુમેરાત આંધી ચલી હુએ આકર,
ડાલે પવનને તંબુ સારે હીલા ગીરાકર;
જાફર અને મુઝફ્ફર ઉનકા તંબુ રહાકર,
પકડે હુએ વે કુરાનાં લે રોશની જલાકર—સુનયો.
સુલતાન ગીઝનવીશાહ ફેર ઘુંડનેકો લાગે,
જાફર અને મુઝફ્ફર પાએ ઉન્હોંકો જાગે;
ખુશહાલહો ખડે હુએ ઉનકે તંબુકે આગે,
દોનો યું ભાઈ ઉઠકર કોરનશ બજાને લાગે—સુનયો.
દોનોં યું ભાઈ બોલે સુલતાન ગીઝનવીકો,
હમપર કરમ સો કયાહુયે ફરમાઓ અબ હમનકો
ઈસ જાએપર શીતાબી આના હુવા તુમનકો,
હમકો ન કયું બુલાએ લાગી પવન તુમનકો—સુનયો.
સુલતાનને કહા યું હાજી કહા કરો તુમ;
દીતી મુજહે બશારત ઈસમેં સો ના ડરો તુમ;
તુમસે ફતાહ મીલેગી હાથી ઉપર ચડો તુમ,

કરના હુએ દીન કાયમ જહાંપેસે જા ભીઠા તુમ—સુનયો.
જાફર અને મુઝફ્ફર કહેને લગે દો ભાઈ,
સુલતાનશાહ તુમનકો દેવે ફતાહ ઈલાહી;
આજીઝ બંદે હુમી હુએ ઇનની સો કયા બડાઇ,
ચાકર હમીં તુમ્હારે તુમ હો હમારે જહાઈ—સુનયો.
સુલતાન ગીઝનવીશાહ યું દીલકે બીચ ખેલા,
ઉસ વકત કરા નકારા લશકરકું ઉઠાયા ભેલા;
કોસ પાંચકે તફાવત જાકર મુકામ ડાલા,
રાજા યું કર ખુશાલી અપની ઝબાંસે બોલા—સુનયો.
રાજા લગા યું કહેને લશકર સો ફીર ન આવે,
પટનકી હઓંસ કરકે ફીરકર ઇધર ન આવે;
પહોંચે સઝા ઉસીકો આકર વે માર ખાવે;
બાંકા કીલ્લા પટનકા ઉસમેં દખલ ન પાવે—સુનયો.
પટનકે કાફીરાં સબ ખુશહાલ હોકે કુલે;
ઉતરે હંએ મોરચોંસે કરતે હુઝાર હીલે,
કરતે ગરમ કમાડાં થંડે કીએ વે ચુલે,
જહાંપોકો ખોલદેકર ગફલતમેં થે વે ભુલે—સુનયો.
બાદશાહુને ચુપચપાતે લશકરકો લે ફીરાકા,
વોહ રાતથી જુમાકી સારા કટય ચડાયા;
ગફલતમરે વોહ રાજા ફેર આનકર.ું દબાયા,
જહાંપે ઉપર પટનકે લશકરકો આ ભીડાયા—સુનયો.
હાથી મીઠા હરોલી ઉસપર સો દો મરદ હુએં,
જાફર અને મુઝફ્ફર હોવેગા રંગ ઝરદ હએં,
પાખર સજા લોહેકી ઉસમે સો વે ગરક હુએ,
પહોંચે નઝદીક આકર જહાંપેસે નહીં ફરક હુએ—સુનયો.
કીતી હલા કટકને વોહ મોરચોંકો મારે.
ખાઈ પકડ રહેથે ઉનમેંસે માર ખારે;
ભાગે હંએ સબ કીલ્લેમેં કરકે હઝાર નારે;
સુલતાનકે કટકમેં ખાસે બજે નકારે—સુનયો.
હાથીકો તબ ચલાકર જહાંપેસીતી બડાયાં;
મારી ટકર મીટેને ઉધરકો ખડખડાયા;
જહાંપેમેં થે જો ખીલે હાથી તો થરથરાયા,
હાથીને કરકે નારા અપના યું સર ફીરાયા—સુનયો.

જાફ્ફર અને મુઝફ્ફર મ્હાવત ઉપર ગુસ્સેકર,
લાગે ઝબાંસે કહેને હાથીકો લે ફીરાકર;
જલદીસે હોલ દે અબ જહાંપે ઉપર ફીરાકર;
મહાવતને માર અંકુશ હાથી દીયા ઉઠાકર—સુનયો.
જાફ્ફર અને મુઝફ્ફર દોનોંસે એક આયા,
હાથીકે સસકે ઉપર અપની કમર લગાયા;
એક ઓંઠ કર હરોલી હાથીકા સર બચાયા,
હાથીને ફેર ગુસ્સેકર ણીસરી ટકર લગાયા—સુનયો.
દીન દીન કર મોહમદ પટનમેં ભીલ પાંડી,
રાજાકે ચવકીયોંકો જહોંપેસે સાર કાડી,
સુલતાન ગીઝનવીકી બએઠી વાં ફ્રૂઓજ સારી,
તલવારકી જહમાજહમ હોતી લડાઈ ભારી—સુનયો.
સુલતાન ગીઝનવીકો હકને ફતાહ કરાયા,
જાફ્ફર અને મઝફ્ફર ચાગેસે લે ચલાયા;
દોયોં વે ભાઇમેંસે તબ એક કામ આયા,
રાજાકે પાપકા અબ ઘડા સો પુર ભરાયા—સુનયો.
સુલતાનકા હુકમ હુએ અબ કતલેઆમ કીજે,
તલવારસે લે મારો પએસા કછુ ન લીજે;
બેદીન મુનકરોકો પાની મીસાલ પીજે,
કલમા પડે નબીકા જો ઉસકો છોડ દીજે—સુનયો.
પટનકે અબ કીલ્લેકે સારે મકાન ટુટે,
ઓર બેશુમાર દોલત સારે સીપાહી લુટે;
મારેગએ હઝારો રાજાકે લોગ ખુટે,
કલમા જીને પડા હુએ મરનેસીતી વોહ છુટે—સુનયો.
કીલ્લેમસે બીચોખીચ દોનોં જનોંકો મારે,
વોહ બેગડા હમીરા દોનોકે શીસ પાડે;
ઘોડાંકીં ઠોકરોંસે જરાંપેકે બાંર કાડે,
મરગએ દોનોં હરોલી રાજા હીમતસે હારે—સુનયો.
રાજાને મહેલ છોંડા નીચે સો આકર બએઠે,
ઠએરા ન પગ ઉનહોંકા ડેરેમેં આકે બએઠે;
રાજાકે સાથ શામીલથે સાતસો એખેડે,
ચાકર ઓર ભાઇ સારે સાથીસીએ હુએ બએઠે—સુનયો.
સુલતાનને કીલ્લેકો ચવગીરદ કરકે ફેરા;

સબ ચવકીયાં બીઠાકરે દેવલકો આન ઘેરા;
તોપાં શુરૂ કીયા હુએ પડને લગા હુએ ડેરા,
દેવલમને પુકારાં હોંને લગા ઘનેરા—શુનયો.
રાજાને તબ સલાહકી અબ બાંદરી કરાએં,
સારે મકાન છુટે અબ કાહેકો મરાએં;
લાખોં રૂપઈ તો દેકર સુલતાનકો મનાએ,
કર સામને શીતાબી જીકો આપીં બચાએં—સુનયો,
રાજાને ભેજ છેવટ ઠેર મામેલત કરાઇ,
દેનેકો દેડ અપસકા વોહ બાત લે ઠએરાઇ;
સમજહુનમેં લાખ ચાલીસ સુલતાનકો સુનાઈ,
સુલતાનકી સમજહુમેં પીછુસે બાત આઈ—સુનયો.
દી ઝામીની નીકાલે હાથીકો માર હોલે,
સુલતાન દેખ ડેરા ખુશહાલ હોકે ફુલે,
રાજા ગએ નીકલકર સોમનાથકો યાં ભુલે,
સુલતાનશાહને દેખા પુતલા ઉધરમેં જહુલે—સુનયો,
સુલતાનશાહ યું બોલે યેહ કયા હુન્નર બનાયા,
દોરી રસી બનાકર પુતલા અધર ટંગાયા;
કહેને લગે વઝીરા સરમેં લોહ જડાયા,
ફેર ચમક પાના ઉંચા ઉસસે અધર ટંગાયા—સુનયો.
સુલતાનને હુકમ કર છતકા પથર ઉતારા,
જહુલતાથી પુતલા વોહ ઉસકો ઝમીન પાડા;
હીકમત ગઇ ઉન્હોંકી વોહ પડરહા ગીચારા,
રાજાકો પાપકા અબ આયા નઝર કીનારા—સુનયો.
રાજાકે યાદ આયા સોમનાથ ગએ બીસરકર,
ઉઅ વક્ત કર ઉતાવલ ડેરેસે ગએ નીકલકર,
સુલતાન પાસ જાના દેના રૂપઈ સો દીગર;
સોંમનાથકો છુડાના યેહ બાતચીત કરકર—સુનયો;
કરકર સલાહ સભોંને કીતા જવાબ યુંકર,
તુમહો હમારે રાજા હમ હુએં તુમ્હારે ચાકર;
હમચે યહાં સલાહ કી જાના તુમ્હેં સો ચલકર,
હાન બાંધ જા ખડેરહો સોબથાથ લો છુટાકર—સુનયો.
રાજા લગા યું કહેને હરગીઝ મેરે ન જાના,
નહી કી અપન ભલાઈ જા મુંહ તો કયા દીખાના;

મરજાવે તો ભલા હે, ભાવે પાની ખાના.
કલમા સો ના પહુંગા દીલમેં બહોત હુએ માના—સુનયો.
સકાત સારી મીલકે કહેને લગી અએ રાજા,
સુલતાનશાહસે મીલના રહેવે અપનકા માજા;
મીલે નહીં અપનતો જીનેકી નહીં હુએ આસા,
હમ હુએં તુમહારે સાતી તુમભી ચલો અએ રાજા—સુનયો.
સુલતાન પાસ આકર કહેને લગા વો રાજા,
સોમનાથ દો હમનકો રાખો હમારી માજા,
ગુસ્સેસે તોડના મતરખકા ઉસીકા સાજા,
પુજાકા હુએ હમારા દંડ લો ઉસીકા જહાજા—સુનયા,
સુલતાનને કહા યું પુતલેકો અબ દીઉં નહીં.
પએસેકીકયા કમી હુએ ઉસકામએં દંડ લઉં નહીં;
પુજાકા હુએ તુમહારે તોડે બગએર રહું નહીં,
ઈસલામકી શરત હુએ ગફલત સોં મએં કરૂં નહીં—સુનયો.
કહેતે લગે વઝીરા સુલતાનશાહ વાલી,
પએસા જો લો ઉનહોસે રાજાકો કરદો ખાલી;
ઉનકો યેહ બુત ખીલાના ચુનેકી કર મીસાલી,
ધોકા પીછે ઉનહોકો અપનકો હુએ ખુશાલી—સુનયો,
સુલતાનને કહાયું સુનયો વઝીર "મીઠા" શાહ;
હોવે નહીં યેહ મુજહસે રખયો ન તુમ યેહ આસા;
દંડ લો તુમ્હીં સો બુતકા ફેરકર કરો ખુલાસા,
રાજાસે દંડ લીયા બહોત ફેર દીસે દીયાયું જહાંસા—સુનયો.
સુલતાનસે સલાહ કર રાજાકો વાં બીઠાયા,
લેકર સપારી ઓર પાન રાજાકો વાં ખીલાયા;
સોમનાથકુ જલાકર ચુના કરી બનાયા,
રાજા તુમ્હીં સો ખાયો હુએ તુમ્હારી માયા—સુનયો.
રાજા લગા યું કહેને સોમનાથ દો હમનકો,
પએસા યું દંડકા સારા હમને દીયા તુમનકો;
રોત રહે હુએ સારે જાવે હુએ ઘરોંકો,
સોમનાથ બીન યેહ ન્યામત કરતી નહી હમનકો—સુનયો.
સુલતાનને કહે યું સોમનાથકો દીયા હુએ,
રાખા નહીં હમુને તુમને સો નેલીયા હુએ;
સોમનાથકો જલને ચુના કલી કીયા હુએ,

તુમ ખાગએ ઉમીકો મુખવાસ જબ કીયા હુએ—સુનયો,
રાજાઓને સુના જબ સોમનાથ લેકે ખાયા,
મરનેકા તબ ઈરાદા સરોંકે દીલમેં આયા;
કીતનોંને બસ કટારી લેકર ગલેમેં ભાયા,
કીતનોંને તબ ઝબાંપર ખંજરસો લે ચલાયા—સુનયો.
કીતને તો મરગએ હુએં કીતને ઉઠે હીમતકર,
સુલતાનકે મુકાબીલ શમશીરકો પકડકર;
સુલતાનને ઉન્હોંકો મારે હુએં તબ રગડકર;
જીતે જો હાથ આએ બાંધે હુએં સબ જકડકર—સુનયો.
સુલતાનને પટનટા સારા સો ડર મીટાયા,
આસપાસથે જો ગાવાં સબપેં હુકમ ફીરાયા;
રાજાકો ફેર ઝુલાકર સુલી ઉપર ચડાયા,
દુશમન જીતે રહેથે સબ મારકર ઘટાયા—સુનયો.
સબ મુનકરોંને મીલકર હુએબત દીલોંમેં ખાયા,
રાજાકા જો તખ્તથા સુલતાનકો બતાયા,
સુલતાન ઉસ ઉપર બએઠ અપના હુકમ ચલાયા;
સબ કાફીરોંકો મારે હુએગા વલીકા માયા—સુનયો.
તબ બાદશાહને લેકર ચોબદારકો ફીરાયા,
લશકર અમી ઉમરા મોમીન સભી જમાયા;
હાજીકે વાં અરશપર જાના બહોત પકાયા,
ખીલવાકે સબકો વાંપર દસ્તાર ફેર બંધાયા—સુનયો.
સુલતાન ગીઝનવીને તબ પએરવી કરાઈ,
હાજી મંગરૂલીશાહકી ખાસી જગા બનાઈ;
કયા નુર હુએ અલાનુર હકને સો દી બડાઈ;
મએં હું ગરીબ આજીઝ કરયો મદદ ઈલાહી—સુનયો.
સંગેમરમરકે પાટ લેકર ઉકો વહાં ખુદાઇ,
તાખ જંગકી સારી ફારસીયને લીખાઈ;
રાઝે અંદર હાજીકે સુલતાનતને રખાઈ,
પનઘટકી વાવ વાંપર સુલતાનને ખુદાઈ—સુનયો.
કયા મરતબા ઉન્હોંકો ખાલકને જા દીયા હુએં,
દો ભાઇને ફતાહ કી નામ હશરતક રહા હુએં,
તુરબત ઉન્હોંકી ખાસી સુલતાનને બંધા હુએ,
જાફર અને મુઝફફર મસજીદાં વાં બની હુએ—સુનયો.

વોહુથી ચરીબ ધાંચન આજીઝ જો માઈ "પુરી"
હકને ઉસે નવાઝ રૂતબા મીલા હુએ નુરી;
હકતાલા જીસકો ચાહે દેતા હુએ સબુરી,
ગુંબઝ બંધાકે અંદર રોશનાઈ કીતી પુરી—સુનયો.
ઉસ કામસે જો ફારીગ સુલતાન જબ હુવા હુએ;
આકરશહેરકે અંદર સામાં સફરકાં કીયા રએ;
રાજા મીસાડ અંદર ચુંકર સો કહે રહી હુએ;
હાજીએ ઉસકે ઉપર લાનત બહોત કીયા હુએ—સુનયો,
હાજીકો ઉસ વકતમેં રાજા જવબ દેતા;
કલમા નબીકા કહેતા સાબીત ઈમાન રહેત;
રહેના મકાન કાયમ કયુંકર જગા સો ખોતા,
મારા કલમ ખુદાને હોવે બગએર ન દહેના—સુનયો.
યા રબ મેરી દોયા યેદ હરદમ કુબુલ કીજે,
આખીર વકતકે ઉપર કલમા સો યાદ દીજે;
વાલીદ મેરે ગુઝરગએ જન્નત નસીબ કીજે,
તેરે નબીકી ઉલફત મેરે દીલાંમેં દીજે—સુનયો,
સુલતાન ગીઝનવીને ફેર મામેલત યું કીતી,
પટનકી ફઓજદારી સો મીઠેખાંકો દીતી;
કીતની ફઓજ લેકર તાબે ઉન્હોકે કીતી,
આલી હુએ મીઠેખાં સરપાવ ઈનહોંકો દીતી—સુનયોં.
સુલતાનશાહકે સાથી દો શેખથે સીદીકી,
ઉનકો દીયા ખુદાને અપના ઈશક હકીકી,
સબ મુનકરોંકો મારે રહેને દીયા ન બાકી,
ફરઝંદ અબાબકરકે તહકીકથે નબીકી—સુનયો.
સુલતાનને ઊનહોંપર સું મેહેરબાની કીતી,
પટનકે શહેર અંદર જગા ઉનહોંકો દીતી;
સુલતાનને ઉનહોકો પરવહુ સમુઝી કીતી,
પટનકે પરગનેકી ઉનકો કઝાત દીતી—સુનયો.
સોંપી કઝાત જીનકો કવા નામથા ઉનહોંકા,
"સખ જલાલુદીન" સબ કરમથા ઉનહોંકા;
ભાઇ સગેથે દોનોં માંબાપ એક ઉનહોંકા,
સીપરશ નવે મુસલમાં રહેના હુવા ઇનહોંકા—સુનયો,
સીપરશ ચુંકર પટનકી બાદશાહને કી તયારી,
કર કુચકા નકારા નીકલી હુએ ફઓજ સારી,

અસવાર ઔર પએદલ કીતી ઇન્હોંને તયારી,
લી હાઝરી પન્હોંકી ગઈ ફ્ઔજ કીતની મારી--સુનયો.
બપશીકો હાજરીપર ઉસ વકત લે બીઠાયા,
ગીઝની સીતી ચડેથે તબકા શુમાર લાયા;
ગુરહુમ હુએં સવાલાખ ઇતના નઝરમેં આયા,
દફ્તર ઉપર ચડાકે સુલતાનકો સુનાયા--સુનાયાં
સુલતાન કર ખુશાલી ઘરકી તરફ સીધારે,
મંગલુરમેં સો આકર ચુશરક કીતને મારે;
દે કરકે ભોગ "દેરાજી" કો બચાએ સારે,
હોતા હુએ કુચ દાયમ ગીઝની તરફ સીધારે—સુનયો.
બારા બરસ ગુઝરગએ ખુશહાલ લોગ સારે,
રસ્તેમેં શહેર "જેસલ આકર સુકામ કીયારે,
બાકી રહેથે રાજા આકર મીલે હુએં સારે,
કીતને હુએ મુસલમાં કીતને ગએ હુએં મારે—સુનયો.
ચલ કુચકા નકારા ઉસદમ સો ફેર બજાએ,
કરતેથે બહોત ખુશાલી ગીઝની નઝર દીખારે,
બારે મહીને ગુઝરે કહેતે ઝબાંસે સારે,
જીતેકો હુએ ખુશાલી મરગએ સો હુએં બેચારે-સુનયો.
એક સાલ રાહમેં ગીજીનીમેં જાકે બએઠે,
સુલતાન ગીઝનીવીશાહ જાકે તખ્તપર બએઠે;
સારે સગે મીલનકો હોકર ચલે એખટે;
બાજે હુએં શાદીયાને ખુશહાલ હોકે બએઠે—સુનયો,
સુલતાન પાદશાહને શુકરઝારી કીતી,
લાખોં રૂપેકી ખએરાત હાથોંસે બાંટ દીતી;
શુરફા જીતે મુએથે તદબીર ઉનકી કીતી,
કઇ લીખદીએ વઝીફા નકદી ઘરોંકો દીતી—સુનયો.
એકરોઝ મીઠેખાંકે દીલપર યું વહમ આયા,
દેખના દેવલકો જાકે કએસા વોહ હુએ બનાયા;
દેવલકો દેખનેકો ચલકર મીઠેખાં આયા,
દેખા હુએ હીરકે સારા પથ્થર નઝરમેં આયા—સુનયો.
જીસ વકતપર યેહ દેવલ હોનેલગાથા જારી,
દેખા નજુમીયોંને ગસ લે ઝમીંપે મારી;
નીકલા નજુમમેં યું દેવલપે વાત ભારી,
ઉસકો તોડે મીઠેખાં કીતી હુએ બાત ઝારી—સુનયો.

રાજાને બાત સુનકર દીલપર યેહ વહમ લાયા,
દરયાકી ખાંર મીઠા રાજા નઝરમેં લાયા;
ડેરેકી કર મરામત રોગન કીયા પીલાયા,
જો "મીઠે ભંગ સુનાથા ઉસમેં તમામ લીખાયા—સુનયો.
દેવલ મીઠેખાં દેખતે એક પાટવાં આગઇ નઝર,
ઉસમેં લીખાથા "મીઠેભંગ" વોવાંચકરકીતી નઝર;
મુજહનામસે પડતાહ એતો યેહ તોડકરકરના ગુઝર,
કીતી હુકમ બેલદારપર દેવલકેતઈ પાડો ફજર—સુનયો.
દેવલકો લાગે પાડને તબ કાફીરોંકે દીલ જલે,
દેવલકે ફેર અફસોસમેં લડનેકે તઈ ફીરકર ચલે;
કઝયા મીઠેખાંસે કીયા મારકર મસાનોમેં જલે,
ચલયા નહીં ઉનકા સો કુછ કલમાનહીં આખીરપડે—સુનયો.
ઉન કાફીરોકો મારકર બએઠે મીઠેખાં નામવર,
કઇ મુનકરાં મારે પડે લુટે ઉન્હોંકે ખુબ ઘર;
પએસા રૂપે અશરફી કીતા જમા યું સારા ઝર.
સબદુશમનોંકો મારકર પટનકો અબકીતાહ એ સર—સુનયો.
કીસ્સા પટન પર ભાસકાકી તાહએ અબ સારાજમા,
ખુશબએતપરમએં નેલીખાકીતાહ એસબમુદાતમા
શાબાનકી ચવબીસવીં વોહ રોઝથા ઈદે જુમા,
યેહ સાચી સભી સુનકર નકરયો કુછ ગુમાં—સુનયો.
ગુંઝરે નબીકો ચારસો સતરે બરસ પહોંચેથે જબ,
ઉસવકતમેં કઝયાકીયાપટન ઉપર બાદશાહને જબ;
યેહ જંગના મેકી જોસન તુમકો સુનાદીતી મએસબ,
યેહ કીસ્સા સુનકરસબજનેયારોનહોનાતુમ અજબ—સુનયો.
ઇસલામ દીં કાયમ કીયા મુનકરગએ મારેવે તબ
કાફીર પડેથે બેરહમ ઈમાનભી લાએ ન તબ,
ઉપરસબીકે ઝુલમકર ફીનાર હોગએ સબકે સબ,
હાજી સંગલુરીશાહને કયા હીકમતાંકીતી અજબ—સુનયો.
કીસ્સા પટન પરભાસકા યારો યહાં કીતાતમામ
પડહેઈસેઅમોમીનાં કયા ખુબહુએ નાદ કમાલ;
બએઠેનબીપર સબજને પડયોદરૂં દાસુબ્હોશામ,
આલે નબીપરભી સદા ભેજો દરૂંદા વરસલામ—સુનયો.

તમામ શુદ.

દાસ્તાને તિલિસ્મે હોશરૂબા.

ઇસ કિત્તાબકી કિતનીહી તઅરિફ્કી જાએ કુબુલ હય; ક્યું કે તમામ જમાના જાનતા હુયે કે એહે તમામ હિન્દમે મ કબુહુય ઇસ કીતાબમે અમીર હમજા સાહેબને અફરાસિયાબ જાદુગર કે તિલિસમાતોંકો ઉસ્સે લડકર ફના કિયાથા ઉસ્કા મજકુર હય, ઉમર ઐયારકી ઐયારીયે પઢકર હરંતે હંસતે ફીટ ન જાય તો હમારા જીમ્મા, મુસલમાનોકી બહાદુરીએ ઇસલામકા જોશ, મહાદાને જંગકેસીન, ગરજ કિતાબ કયાહુય એક મરક્કા ખીંચકર, શાએરને આપકે સામને રખ દીયા હય, આશિકોંકી તો જાનહુય, નજમો નઝર દોનોમે કમાલ કીયા હુવા હય. એકબાર દેખને પરહી મુનહસિર હય જયાદા તશરિફ્ કરના ગોયા સોનેપર મુલ્મઆ ચઢાને કે બરાબર હય જબાન ઉર્દુ સહેલી હરકિશીકો સમઝ પડ સકતી હય, કાગજ ગ્લેજ સુનેરી પુંઠા પુસ્તક રોયલ આઠ પેજી કે ૯૦૦ સફેદી કીતાબકે સિર્ફ રૂ. ૨—૮—૦ પોસ્ટેજ ૦—૪—૦.

અલફ લયેલા.

યા અતી એક હઝાર ઓર એક રાતકા બેબહા ખજાના ? શાયકીન ! મશહુર અલફ લયેલાકે નામસે શાયદહી કોઇ બે. ખબરહોગાં યહે વોહ કીતાબ હય જીસ્કસાંની આજ જમાને ભરમે મીલનાં મુશકીલ હય, રંજીંદા દિલકો આરામ દેનેવાલા યહી એક નુકસા વય દીલકો ખીંચનેવાલા સહરનુમાં કિસ્સોકા મૌજે મારતાં સંમદર જીસ્કે લીયે મશહુર ઇંગ્રેજ ગ્લેંડસ્ટન કહેતા હય કે “જો કોઇ બહોતહી ઉમ્દા કિતાબોકા અખ્જ કરનેકે લીયે અગર મુજસે કહેતો કભીભી મેં અલફ લયેલાકે રખે બગયર ન રહું” જીસને ન દેખી ઉસ્કે જેસા કમનસીબ કોઇ ન હોગા કી અજહદ ઉમ્દા હોનેકે સાથ કિંમત બહોત કમ રખનેમેં આઇ હય. સુનેરી જીલ્દ ઔર ઉમદા કાગજવાલી હે કિં. રૂ. ૨—૮ ટપાલ ખર્ચ માફ.